SOUKROMÁ VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ ZNOJMO s.r.o.

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

Vývoj zahraničního obchodu před vstupem a po vstupu ČR do EU

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Marie MÍČOVÁ**

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Aneta Mazouchová, Ph.D.

Znojmo, 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Vývoj zahraničního obchodu před vstupem a po vstupu do EU zpracovala samostatně pod odborným vedením vedoucí Ing. Anetě Mouzouchové, Ph.D. bakalářské práce a že veškeré použité zdroje jsem uvedla v Seznamu použité literatury.

V Praze dne 30. 04. 2019 ……..

Marie Míčová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala své vedoucí Ing. Anetě Mazouchové, Ph.D. za cenné rady a připomínky při zpracování bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat rodině a mně blízkým osobám za velikou podporu.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor	**Marie MÍČOVÁ**
Bakalářský studijní program	Ekonomika a management
Obor	Účetnictví a finanční řízení podniku
Název	**Vývoj zahraničního obchodu před vstupem a po vstupu ČR do EU**
Název (v angličtině)	**Foreign trade development before and after the Czech Republic entry to EU**

Zásady pro vypracování:

Cíl práce: Cílem práce je analýza zahraničního obchodu ČR před a po vstupu ČR do Evropské unie.

Postup práce:

1. Získání údajů zahraničního obchodu za daná období.
2. Zpracování získaných údajů - nalezení rozdílů a závislostí.
3. Analýza vývoje zahraničního obchodu v daných obdobích.
4. SWOT analýza.
5. Shrnutí všech poznatků.

Metody: Rešerše, analýza časových řad, korelační analýza, komparace.

Rozsah práce: 40 - 55

Seznam odborné literatury:

1. FOJTÍKOVÁ, Lenka. *Zahraničně obchodní politika ČR: historie a současnost (1945-2008)*. Praha: C.H. Beck, 2009, 272 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-128-4.
2. HOLMAN, Robert. *Ekonomie*. 6. vyd. Praha: C.H. Beck, 2016, 720 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-807-4002-786.
3. SVATOŠ, Miroslav. *Zahraniční obchod: teorie a praxe*. Praha: Grada, 2009, 368 s. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-2708-0.

Datum zadání bakalářské práce: duben 2018

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2019

L.S.

Marie MÍČOVÁ
student

Ing. Aneta MAZOUCHOVÁ, Ph.D.
vedoucí bakalářské práce

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
garant studijního oboru

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
rektorka SVŠE Znojmo

ABSTRAKT

Bakalářská práce na téma „Vývoj zahraničního obchodu před vstupem a po vstupu ČR do EU“ se zabývá zahraničním obchodem v období před rokem 2004 a po něm. Porovnává různé země k zjištění významnosti jednotlivých zemí pro český zahraniční obchod se zbožím. Zaobírá se i podrobnější strukturou obchodu, za účelem zjištění, která komodita je pro zahraniční obchod nejdůležitější. V teoretické části jsou uvedeny pojmy spojené se Zahraničním obchodem, významní obchodní partneři apod. V praktické části jsou využívány různé analýzy, jako analýza časových řad, korelační analýza a SWOT analýza.

Klíčová slova: zahraniční obchod, evropská unie, dovoz a vývoz, analýza časových řad

ABSTRACT

This thesis on the topic “Development of foreigner trade before and after entering of the Czech Republic into the European Union” is devoted to foreigner trade in the period before 2004 and after. This thesis compares different countries in order to rate their significance for the Czech foreign goods trade. It deals with a detailed structure of trade to determine which commodity is the most significant for the foreigner trade. The theoretical part contains the terms connected with the Foreigner trade, important business partners etc. In the practical part, diverse analysis are used, such as the time series analysis, correlation analysis and the SWOT analysis.

Key words: foreign trade, European Union, import and export, time series analysis

OBSAH

1 ÚVOD 9

2 CÍL PRÁCE A METODIKA 10

3 TEORETICKÁ ČÁST 12

3.1 ZAHRANIČNÍ OBCHOD 12

3.1.1 Zahraničně obchodní politika 12

3.1.2 Obchod 12

3.1.3 Zahraniční obchod 12

3.1.4 Význam zahraničního obchodu v ekonomice země 13

3.1.5 Domácí produkt 13

3.2 EVROPSKÁ UNIE 14

3.3 MĚNOVÁ POLITIKA 15

3.3.1 Měnová krize 17

3.4 VÝZNAMNÍ OBCHODNÍ PARTNEŘI 18

3.5 MIGRACE 19

3.6 SUBJEKTY VNĚJŠÍCH EKONOMICKÝCH VZTAHŮ 20

3.6.1 Tarifní nástroj 20

3.6.2 Netarifní nástroje 21

3.7 CHARAKTERISTIKY VNĚJŠÍCH EKONOMICKÝCH VZTAHŮ 22

3.8 WORLD TRADE ORGANIZATION 22

3.8.1 Dohody v rámci WTO 23

3.9 VNĚJŠÍ EKONOMICKÉ VZTAHY ČESKÉ REPUBLIKY 23

3.9.1 Zahraniční obchod ČR se zbožím 24

3.9.2 Komoditní struktura zahraničního obchodu ČR 24

3.9.3 Zahraniční obchod ČR se službami 25

4 PRAKTICKÁ ČÁST 26

4.1 EXPORT A IMPORT ČESKÉ REPUBLIKY 26

4.2 KOMODITNÍ STRUKTURA ZAHRANIČNÍHO OBCHODU ČR 28

4.2.1 Třídy SITC 29

4.2.2 Export a import jednotlivých komodit 29

4.3 TERITORIÁLNÍ STRUKTURA 30

4.3.1 Evropská unie 30

4.3.2 Země BRICS 32

4.3.3 Ostatní významní partneři pro ZO 33

4.4 STRUKTURA ZO ČR S VYBRANÝMI STÁTY 35

4.4.1 Německo 35

4.4.2 Čína 36
4.4.3 Rusko 38
4.5 KORELAČNÍ ANALÝZA 39
4.6 SWOT ANALÝZA 41
5 ZÁVĚR 43
6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY 44
7 SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ A GRAFŮ 47
8 SEZNAM ZKRATEK 48

1 ÚVOD

Pro fungování většiny ekonomik ve světě jsou zahraniční obchod a mezinárodní ekonomické vztahy velice důležité. Největším problémem pro hospodářství, jak u České republiky, tak i u spousty jiných zemí omezenost i trhu a nedostatek potřebných zdrojů. Významnou roli pro český zahraniční obchod hraje vstup do EU, kdy se ČR otevřela větší sféra možnosti a tím pádem je pro ČR obchod se zahraničním jednodušší, než byl dřív. Tato práce se zaměří na zahraniční obchod od roku 2000. Analyzovat budu dovoz a vývoz se zeměmi EU, BRICS a i s ostatními zeměmi, které do ani jedné z uvedených kategorii nepatří. Pro detailnější zkoumání jsou vybrány jen některé země (Německo, Rusko a Čína). Konkrétně se zaměřím na dovoz a vývoz podle skupin Standard International Trade Classification (dále jenom SITC)

První část je věnována zahraničnímu obchodu, jsou zde vysvětleny pojmy spojené s ním. Také se v této kapitole objevují pojmy jako nejvýznamnější obchodní partneři, mezi které patří například země Evropské unie a země BRICS, migrace a její druhy nebo měnová politika. Popisují se zde tarifní i netarifní nástroje, co je to clo a jaké má rozdělení nebo základní informace o 3.103.8 World Trade Organization (dále jen WTO). Druhá část se zabývá především strukturou ekonomiky v letech 2000 – 2008, dovozem a vývozem mezi vybranými státy, EU, zeměmi BRICS nebo ostatními zeměmi. U vybraných státu je poté analyzován dovoz a vývoz a na tyto hodnoty použita korelační matice k zjištění její vzájemné závislosti. Analyzuji silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby státu pomocí SWOT analýzy.

Hlavní zdroje první části bakalářské práce, budou knihy spojené s tématem Zahraniční obchod nebo Mezinárodní obchod a pro druhou část zdrojem bude Český statistický úřad, který poskytuje detailní data z většiny let, které v práci využívám.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

Cílem této práce je analýza dvou ekonomických ukazatelů (dovoz, vývoz) pomocí statistických analýz. Konkrétně se jedná o dovoz a vývoz v zemích EU, BRICS a ostatních významných obchodních partnerů, analyzovat budu podle struktur SITC. Dále si vyberu pár zemí, které analyzuji pomocí jejich komoditní struktury a tyto země poté použiji i do korelační matice, k zjištění jejích závislosti mezi sebou na náš zahraniční obchod.

Používané statistické metody v praktické části práce jsou korelační analýza, analýza časových řad a SWOT analýza. Korelační analýza se používá především za účelem kvantifikace závislosti a provedení analýzy vlivů hlavních faktorů na globální trh. Při korelační analýza se využívá tzv. korelační koeficient, který měří sílu statistické závislosti mezi dvěma proměnnými, kdy jedna proměnná nezávisí na té druhé, ale mění se společně. (Kiseľáková & Šoltés, 2017)

Obecně slouží k odhalení a měření vzájemného vztahu mezi dvěma proměnnými, hodnoty tohoto koeficientu se pohybují v intervalu od -1 do +1 a platí, čím blíže je hodnota +1 nebo -1, tím je vztah mezi proměnnými silnější, přičemž znaménko určuje směr závislosti. Kladné znaménko značí pozitivní vztah, tedy čím vyšší je hodnota proměnné X tím vyšší je i hodnota proměnné Y a pokud znaménko je záporné tak značí negativní korelaci, tedy čím vyšší je proměnná X tím je nižší proměnný Y. Na obrázku č. 2 je možné vidět příklady bodových grafů s různou hodnotou korelačního koeficientu. (Tahal, 2017, str. 95)

Obrázek 1 Příklady bodových grafů

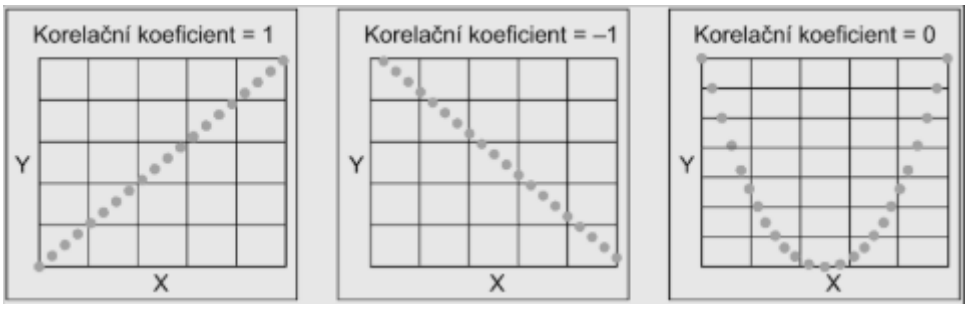

Zdroj: (Tahal, 2017, str. 96)

Díky SWOT analýze můžeme analyzovat klíčové faktory ovlivňující strategické postavení podniku. SWOT analýza identifikuje hlavní silní a slabé stránky podniku a porovnává je s příležitostmi a hrozbami. Silné a slabé stránky analyzují vnitřní situaci podniku, naopak příležitosti a hrozby vnější situaci. Silné stránky ve zkratce zastupuji písmenko S, podle anglického slova Strengths, W jsou slabé stránky podle anglického překladu Weaknesses. O

příležitosti podle anglického Opportunities a T hrozby, anglicky Threats. SWOT analýza se uplatňuje s cílem rozvíjení silných stránek a potlačení slabých a současně být připraven na potencionální příležitosti a hrozby. (Sedláčková & Buchta, 2006)

Dále budu také využívat analýzu časových řad. Časové řady jsou chronologicky uspořádané údaje. Analýza časových řad má za úkol porozumění principu generování hodnot dané časové řady, na základě znalosti uvedeného principu se bude možné přiblížit i k budoucí hodnotě časové řady – předpovídat její budoucí vývoj. Díky výsledkům je možné předpovídat chování systému v budoucnosti, který časová řada udává. V některých případech mohou tyto výsledky umožnit do jisté míry i optimalizaci systémů (např. vhodný výběr vstupních parametrů). Mezi nejpoužívanější metody analýzy časových řad patří: Dekompozice časové řady, Box-Jenkinsova metodologie, lineární dynamické modely a spektrální analýza časových řad. (Štědroň, 2012, str. 47 a 52)

3 TEORETICKÁ ČÁST

3.1 Zahraniční obchod

V této kapitole, jsou vysvětlené hlavní ekonomické pojmy a definice z oblasti zahraničně obchodní politiky, zahraničního obchodu, obchodu, jeho funkcemi a předpoklady České republiky pro zahraniční obchod.

3.1.1 Zahraničně obchodní politika

Zahraničně obchodní politika je oblast spjatá se zahraničním obchodem, jehož podstatou je realizace dovozu a vývozu zboží a služeb mezi jednotlivými státy. Teoretický základ zahraničně obchodní politiky tvoří jednotlivé teorie o zahraničním obchodu, tyto teorie vyznívají protekcionisticky nebo naopak liberálně.(Fojtíková, 2009, str. 1)

3.1.2 Obchod

Pod pojmem obchod, si můžeme představit směnu nebo také nákup a prodej zboží či služeb za komodity mezi jednotlivými skupinami. Obchod nám může připadat jako symbióza mezi nákupčím a prodejcem, protože nákupčí nakupuje služby, které potřebuje a poskytuje prodejci potřebné komodity nebo peníze, které on dále využije pro uspokojení svých potřeb. Může být prováděn pomoci výměnného obchodu (barterový obchod) nebo prostřednictvím peněz a dokáže rozšířit nabídku komodit, které se dají použít pro spotřebu a k výrobě. Rozlišujeme tři druhy obchodu:

- Maloobchod, jinak také řečeno obchod mezi prodávajícím a kupujícím
- Velkoobchod, obchod mezi dodavatelem a odběratelem
- Zahraniční obchod

(Fojtíková, 2009, str. 1),

3.1.3 Zahraniční obchod

„Zahraniční obchod je historicky nejstarší a nejrozšířenější formou vnějších hospodářských vztahů. Jde o část sféry oběhu zboží, která představuje směnu se zahraničním, tj. překračuje hranice jednotlivého státu či ekonomického celku. Zahraniční obchod má dvě stránky, dovoz a

vývoz. Předmětem zahraničního obchodu je nejen zboží, ale i různé služby a práva duševního vlastnictví. Zahraniční obchod spojuje vnitřní hospodářství země se světovou ekonomikou a plní důležité funkce v procesu rozvoje výrobních sil a mezinárodní dělby práce. Týká se výhradně jednoho ekonomického celku ve vztahu k ostatním zemím a světu.“ (Fojtíková, 2009, str. 1)

Dalším pojmem využívaným v tématu zahraniční obchod je služba. Služba je nehmotný výsledek výrobní činnosti, který při své spotřebě mění stav odběratele nebo usnadňuje směnu jiného zboží či služby. Služba je nehmotná, nedělitelná, nepřenositelná, heterogenita a není časově skladovatelná. Služby lze rozlišit na finální služby – služby 1. řádu, a služby výrobních faktorů – služby vyšších řádů. (Štěrbová, 2013, str. 14)

Za nejvýznamnější exportéry na světě se považuji státy Evropské unie, jejich souhrnný podíl na světovém exportu činí zhruba 38 %. Obchod EU lze rozdělit na 2, a to obchod s členskými státy – intra obchod, mezi kterými neexistuji žádné bariery omezující vzájemnou směnu a nečlenskými zeměmi („třetími“ zeměmi) – extra obchod. (Svatoš, 2009, str. 55)

3.1.4 Význam zahraničního obchodu v ekonomice země

V ekonomice každé země využíváme pro hodnocení zahraničního obchodu několik hledisek – efektivnost, proporcionalitu a demonstrativní efekt. *Efektivnost* je snaha soustředit se při exportu na ty výrobky, při kterých země může dosáhnout maximálních úspor při společenské práci, na tyto výrobky je poté soustředěn výzkum, vývoj, propagační úsilí apod. Čím je ekonomika menší, mělo by být její soustředění sil na zvýšení a udržení schopnosti konkurence, což znamená i schopnost vývozu vybraných výrobků důraznější. Jen málo zemí na světě, má dostatečně velký domácí trh a průmyslovou zónu schopnou soběstačného vývoje. *Demonstrativní efekt* je vývozní projekt každé země představující vizitku stavu a úrovně ekonomiky té země. Zahraniční obchod přispívá také k růstu vzdělanosti – díky vývozu se obyvatelé zemí učí novým technickým novinkám, formám zahraniční spolupráce, jazyků i kulturních specifik ostatních zemí. (Svatoš, 2009, str. 21)

3.1.5 Domácí produkt

Pojem domácí produkt patří mezi národohospodářské agregáty, mezi které také patří nezaměstnanost, inflace a platební bilance, podle těchto agregátů můžeme posoudit, jak výkonný ekonomika daného státu je a také vypovídají o průměrné životní úrovni státu. Domácí

produkt je tok zboží a služeb, vyrobené v určité zemi za určité období, nejčastěji používaný je roční domácí produkt. Zahrnuje jak statky okamžité potřeby, mezi které můžeme zařadit například jídlo, nebo služby jako například kadeřníka, tak i statky dlouhodobé spotřeby jako jsou například domy, auta či všelijaká elektronika.

Domácí produkt se také považuje za statistický ukazatel, zahrnuje ty služby a výrobky, které dokáže statistika zachytit, tudíž ty, které jsou prodávány a kupovány na trzích – například v USA je mnohem větší domácí produkt na obyvatele než například v Zimbabwe, jelikož v USA lidé nakupují převážně na trzích, a naopak v Zimbabwe si lidé suroviny pěstují pro vlastní spotřebu. Také nesmíme zapomenout na to, že měření domácího produktu zahrnuje pouze nově vyrobené statky (statky vyrobené v daném roce).

Domácí produkt se dělí na čistý a hrubý domácí produkt. Rozdíl mezi nimi představuje opotřebení dlouhodobého statku, například auta nebo domu. Výpočet opotřebení se ale komplikuje tím, že výrobci neustále své výrobky zlepšují a nové statky málokdy bývají stejné jako statky, které již jsou obměňovány těmi novými. Růst domácího produktu tedy znamená, zvyšování množství výroby, ale i kvality statků, díky které se zvyšuje užitek pro spotřebitele. Také ho dělíme na nominální a reálný produkt, protože se skládá z velkého množství různých statků, proto se nedá měřit ve fyzických jednotkách, ale pouze v peněžních jednotkách. Nominální domácí produkt znamená, když vyjádříme produkci v běžných cenách (cenách běžného roku) a reálná domácí produkt, když vyjádříme produkci ve stálých cenách (ceny z minulého roku). Pokud dojde k růstu cen, je reálný produkt nižší než nominální, kdyby došlo k poklesu, bude tomu naopak. (Holman, 2016, stránky 409-415)

3.2 Evropská unie

Hlavní záměr vzniku Evropské unie, bylo ukončit časté války mezi sousedy. Již v roce 1950 začalo hospodářské i politické sjednocování evropských zemí. Hlavními zakládajícími státy jsou Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Německo a Nizozemsko. Vznik Evropské unie, se objevoval již v období druhé světově války. V roce 1949, státy Západní Evropy zakládají Radu Evropy, což je prvním krokem ke vzniku spolupráce. V roce 1973 se počet členských států zvyšuje na devět, přidali se Dánsko, Irsko a Spojené království. První plány ohledně jednotné měny se objevují už roku 1970 a prvním krokem k zavedení jednotné měny byl vynalezen mechanismus směnných kurzů (ERM). Roku 1981 se přidává další stát, Řecko. O dalších 5 let později se přidávají další členové – Portugalsko a Španělsko. Postupem času se přidají i Finsko,

Rakousko, Švédsko a další, mezi které se roku 2004 přidává i Česká republika. V roce 2004 25 členských států podepisuje Smlouvu o Ústavě pro Evropu. Nynější počet členských státu je 28. (https://europa.eu)

3.3 Měnová politika

Měnová politika závisí do značné míry na závislosti či nezávislosti národní banky na vládě. Pokud je závislá, tak se měnová politika přizpůsobuje požadavkům státního rozpočtu. Vláda může více utrácet jen proto, že centrální banka natiskne více peněz a půjčí je vládě a díky rostoucí peněžní zásobě roste i inflace. V zemích, kde je silná závislost centrální banky, pozorujeme i vyšší míry inflace. Pokud je nezávislá, tak pociťuje větší zodpovědnost za udržení nízké míry inflace a není ochotna půjčovat vládě. Vláda si začíná půjčovat se soukromého sektoru, tudíž nevedou k růstu peněžní zásoby a tím pádem neroste ani inflace. (Holman, 2016, stránky 640, 641)

Většina zemí má svou vlastní měnu. Ale například státy EU používají jednotnou měnu, kterou je euro. Česká republika používá českou korunu, ale poslední dobou se uvažuje o přechodu na euro, za účelem jednoduššího obchodu s ostatními zeměmi EU.

Měnový kurz je cena měny vyjádřena v měně jiného státu, tento kurz stanovuje centrální banka. V tabulce 1 jsou uvedeny měny různých zemí, převedené na českou korunu v České spořitelně ze 14. 1. 2019. Ve sloupci „nákup“ můžeme, za kolik by česká spořitelna od nás koupila jakoukoliv měnu a ve sloupečku „prodej“ za kolik by naopak prodala, lze si všimnout, že sloupeček „prodej“ obsahuje o trochu vyšší ceny, než ve sloupečku „nákup“. Tedy první a druhý sloupec říká, za kolik česká spořitelna nakupuje a prodává valuty – zahraniční bankovky, manipulace s nimi je pro banku nákladná, a právě proto je mezi nákupní a prodejní cenou rozdíl, který tyto náklady kryje.

Tabulka 1 – Kurzovní lístek České spořitelny ke dni 14. 1. 2019

Měna	Země	Nákup	Prodej	Střed	Střed ČNB	Změna
UD	Austrálie	15,651	16,453	16,052	16,032	+0,570
GBP	Velká Británie	27,834	29,261	28,548	28,444	+0,690
BGN	Bulharsko	12,762	13,417	13,090	13,090	-0,030
DKK	Dánsko	3,344	3,515	3,430	3,430	-
EUR	EU	24,960	26,240	25,600	25,605	-0,040
HKD	Hongkong	2,775	2,917	2,846	2,831	+0,420
HRK	Chorvatsko	3,358	3,531	3,444	3,445	-0,140
JPY 100	Japonsko	20,078	21,108	20,593	20,498	+0,140
ZAR	JAR	1,567	1,647	1,607	1,604	+0,500
CAD	Kanada	16,394	17,235	16,814	16,792	+0,230
HUF 100	Maďarsko	7,762	8,160	7,961	7,962	-0,060
NOK	Norsko	2,552	2,683	2,617	2,624	-0,300
NZD	Nový Zéland	14,828	15,589	15,209	15,175	+0,840
PLN	Polsko	5,809	6,107	5,958	5,958	-0,020
RON	Rumunsko	5,331	5,604	5,467	5,476	-0,110
RUB 100	Rusko	31,927	34,588	33,257	33,088	+0,700
SEK	Švédsko	2,435	2,560	2,498	2,502	-0,120
CHF	Švýcarsko	22,111	23,245	22,678	22,602	+0,040
TND	Tunisko	7,257	7,629	7,443	-	+0,650
TRY	Turecko	3,962	4,166	4,064	4,061	-0,440
USD	USA	21,755	22,871	22,313	22,199	+0,420

Zdroj: www.csas.cz

Na obrázku 1 se znázorňuje, že vývozci českého zboží a služeb vytvářejí nabídku zahraničních měn a poptávku po českých korunách, a naopak dovozci zahraničního zboží a služeb vytvářejí nabídku korun a poptávku po zahraničních měnách. Dovozci a vývozci nejsou ale jedinými aktéry na měnovém trhu, patří mezi ně i investoři, kteří nakupují buď česká aktiva, nebo investoři, kteří nakupují zahraniční aktiva.

Obrázek 2 Poptávka a nabídka na měnovém trhu

Zdroj: (Holman, 2016, str. 556)

Když poptávka určité měny vzroste oproti její nabídce, dochází k jejímu zhodnocení v poměru k zahraničním cenám a naopak pokud vzroste nabídka, dochází k znehodnocení vůči zahraničním cenám. (Holman, 2016, stránky 554-557)

3.3.1 Měnová krize

Měnová krize je stav, kdy investoři ztratí z nějakého důvodu zájem a důvěru v měnu, a mají pocit, že měna v blízké budoucnosti bude snižovat svou hodnotu, a proto začnou hromadně převádět svůj kapitál do jiných měn, a proto začne náhle upadat měna. Pokud se tak zachová většina investorů, tak nabídka měny vzroste a poptávka klesne, až se bude blížit k nule a potom opravdu začne snižovat svou hodnotu, což by se nemuselo stát, kdyby investoři neztráceli důvěru v měnu.

Měnové krize ukazují, že v dnešní době, kdy svět převažují globalizované finanční a měnové trhy, udržování stabilního kurzu je příliš riskantní, tudíž když je kurz pohyblivý, jeho výše je daná trhem, tak investoři věří, že kurz odráží nabídku a poptávku po měně a naopak je-li stabilní na určité výši, postupem času, investoři začnou mínit, že výše kurzu je umělá a neodpovídá výši nabídky a poptávky po měně. (Holman, 2016, stránky 570-575)

3.4 Významní obchodní partneři

V následující kapitole budou představeni nejvýznamnější partneři České republiky pro zahraniční obchod.

Nejvýznamnějším českým obchodním partnerem je Německo. Dlouhodobě je nejen nejvýznamnějším obchodním partnerem, ale i investorem České republiky. Již od roku 1998 nás obchod s Německem je velice aktivní. Provázanost našich ekonomik je zřejmá, díky vysokému podílu vývozu do Německa. Díky vstupu České republiky do Evropské unie se zahraniční obchod zbavil všech administrativních přítěží. Z teritoriálního hlediska Německo byl v roce 2015 čtvrtým nejatraktivnějším státem pro české zahraniční investice s podílem ve výši 5,4 %. Nejvíce německých investic směřuje dlouhodobě do výroby motorových vozidel, obchodu a obchodních služeb. První významnou investicí byla v roce 1990 investice koncernu Volkswagen do Škody. (www.businessinfo.cz, 2018)

Stejně jako Německo i Rakousko patří dlouhodobě mezi důležité obchodní partnery i největší investory ČR. Je osmým nejvýznamnějším obchodním partnerem s aktuálním podílem 3,7 % na celkovém obratu ZO. Obchodní saldo je dlouhodobě aktivní z pohledu ČR. Už v 90- letech se úspěšně rozvíjeli hospodářské vztahy mezi Rakouskem a ČR a to díky přílivu rakouských investic. Hospodářskou krizí v roce 2009 byl růst obratu vzájemného obchodu přerušen. Nejvyšší podíl rakouských investic připadá na sektor bankovnictví a obchodní činnosti. (www.businessinfo.cz, 2018)

Dalším významným partnerem je Slovensko. Podle českých statistik obchod se Slovenskem dlouhodobě vykazuje kladnou bilanci, tudíž hodnota vývozu převyšuje hodnotu dovozu. V roce 2018 Slovensko bylo 4. největším obchodím partnerem s podílem 6,3 % na celkovém zahraničním obchodu ČR. (www.businessinfo.cz, 2019)

Polsko patří taky české významné partnery. V roce 2012 vstoupil v platnost zákon týkající se rozvoje spolupráce, který specifikuje nejdůležitější pojmy související s rozvojovou spoluprací a zavádí pravidla pro její koordinaci. Mezi nejvýznamnější položku česko-polského vývozu v roce 2017 patří stroje a přepravní zařízení s téměř 41 %. Dovoz této kategorie v roce 2017 tvořil 29 %. Historicky největší českou investicí pro Polsko bylo převzetí dvou elektráren ELCHO Chorzów a Skawina od Ameriky. (www.businessinfo.cz, 2018)

Mezi významné české obchodní partnery, patří dokonce i země, které nepatří do Evropské unie, jsou to země ze zemí BRICS, mezi které patří Brazílie, Rusko, Indie, Čína a Jihoafrická republiky. (archive.org, 2017)

Z výše uvedených zemí je nejvýznamnějším obchodním partnerem Rusko. Zahraniční obchod s Ruskem roku 2017 zaznamenal růst, vzájemný obrat vzrostl o 30 % oproti předchozímu roku. Důvodem růstu vývozu byl návrat k mírnému oživení ruské ekonomiky a růst dovozu díky vyšším cenám ropy. V roce 2017 bylo Rusko 13. nejdůležitějším obchodním partnerem ČR a mimo Evropskou unii druhým nejdůležitějším partnerem. Podle údajů ruské centrální banky přímé investice ČR v roce 2016 činily 171 mil. USD a nejperspektivnější obory patří palivo-energetické a dřevozpracující odvětví. Mezi významné české investory v Ruské federaci patří Škoda Auto, PPF, Hamé a Škoda Holding. (www.businessinfo.cz, 2019)

Dalším významným obchodním partnerem ze zemí BRICS je Čína. Od roku 2006 je Čína pro ČR 4. největším obchodním parterem a 2. největším dovozcem. Vývozy ČR do Číny jsou dlouhodobě rostoucí. V roce 2017 dosáhl 56 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst o 20 % a tím pádem i historicky rekordní vývoz do Číny. I přes nesčetné bariéry a tvrdou konkurenci, se daří českým exportérům na čínském trhu prosadit stabilně. Hlavní sekcí v českém vývozu do Číny zaujímají stroje a dopravní prostředky. Jedním z nejnovějších projektů je investice čínské automobilky Yanfeng nacházející se v Plané nad Lužnicí. Tento projekt by měl vytvořit téměř 600 nových pracovních míst. V ČR také od roku 2003 působí společnost Huawei, které zaměstnává více než 400 zaměstnanců. (www.businessinfo.cz, 2018)

3.5 Migrace

Migrace je často definována jako pohyb člověka nebo lidí z jedné země, lokality atd. do jiné. Jinými slovy, může být migrace vnímána jako trvalá změna bydliště jednotlivce, nebo skupiny. Migraci si můžeme vysvětlit tak, že se většina jedinců stěhuje (migruje) kvůli lepší práci, nebo kvůli lepším životním podmínkám. (Strielkowski, 2012, str. 13)Druhy migrace

Migraci můžeme rozlišovat podle počtu migrantů, který se dále dělí na individuální migraci a masovou migraci. Individuální migrace znamená, že do cílové země míří migranti, kteří nejsou součástí žádné kolektivní vlny z určitého regionu. Počet těchto migrantů, je relativně nízký, vůči domácímu obyvatelstvu. Masová migrace znamená, že do cílové země v relativně krátkém období míří velká vlna migrantů z jednoho nebo více podobných regionů. Dále můžeme rozdělit

migraci podle dopadu na cílovou zemi. Tento druh migrace se dělí na migraci v rámci stejné civilizace a migrace napříč kultuře. (Janáčková, a další, 2016)

3.6 Subjekty vnějších ekonomických vztahů

V současné době ovlivňují vnější ekonomické vztahy tyto subjekty: *Centrální vláda* – ale i nižší orgány státu, které mají své vlastní legislativní orgány, vlastní rozpočty financované jak z centrálních, tak i z vlastních zdrojů. *Parlament* – legislativní orgány, které mají důležitý úkol v ekonomice země, kterou ovlivňují pomocí zákonů. *Politické strany* – pomocí svých programů dávají najevo, jak budou vypadat státní zásahy v případě, že strana zvítězí ve volbách. *Bankovní instituce* – především centrální (národní) banka a má prakticky ve všech státech velký ekonomický vliv dokonce i na vnější ekonomiku, za její nástroje považujeme např. stanovení nebo ovlivňování měnového kurzu nebo výše diskontních sazeb. *Silové složky* – armáda či policie, mají také důležitou roli, zejména v zemích, které jsou obleháni tlakem vnitřních nebo vnějších nepřátel. *Asociace podnikatelů* – v jednotlivých zemích mají silný vliv. *Odborové svazy či syndikáty* – zpravidla sdružují pracující nebo i volně působící členy, kteří zpravidla za svou práci pobírají honoráře (svaz umělců, spisovatelů, účetních apod.). Velmi často, tyto organizace zastupuje jedna či dvě odborové ústředny. *Velké průmyslové podniky* – některé mohou mít celkový obrat, který představuje státní rozpočet malé nebo střední země, proto stanovisko jejich prezidenta (generálního ředitele) má i politickou váhu, i když nemá politické ambice. (Svatoš, 2009, str. 26)

3.6.1 Tarifní nástroj

Mezi tarifní nástroje patří cla, celní kvóty, celní stropy, daně, dávky a poplatky. Clo představuje částku peněz, která je vybírána státem při dovozu (popř. vývozu) zboží, je používáno již od středověku, ale tehdy mělo podobu mýtného. Vyskytuje se v různých modifikacích:

- Clo vázané – označení úrovně cla vyjednanou v rámci liberalizačních jednání
- Aplikovaná celní sazba – skutečná výše cla
- Průměrná sazba cla – průměrná úroveň celní ochrany určitého výrobku v rámci určitého časového pásma.

V tabulce č. 2 byla vybrána data o celní vázanosti z dokumentu s názvem World Tariff Profiles, 2006.

Tabulka 2 – Vybrané celní charakteristiky

Země	Celní vázanost (%)	Průměrné smluvní clo			Položky bez cla (%)	Max. ad valorem clo
		Celkem	Zem. výrobky	Nezem. výrobky		
EU	100	5,4	15,1	3,9	290	229
USA	100	3,5	5,3	3,3	45,6	350
Japonsko	99,6	5,6	24,3	2,8	52,6	958
Čína, Taipei	100	9,9	15,7	9,0	7,1	65
Indie*	73,8	19,2	37,6	16,4	2,4	268
Bangladéš	15,8	15,2	17,3	14,9	7,4	25
Kongo	16,1	18,4	22,6	17,7	0	30

Zdroj: (Fojtíková, 2009, str. 26)

Dále můžeme také cla dělit podle účelu, ty se děli na fiskální a ochranné. Clo fiskální zajišťuje potřebné zdroje sloužící k financování státních výdajů, a to zejména u méně hospodářsky vyspělých zemí. Clo ochranné zajišťuje ochranu domácích výrobců před dovozem zboží ze třetích zem tak, že ho zdražují a tím pádem mu znesnadňují průnik na náš domácí trh. Clo podle způsobu výpočtu se dělí na valorické, specifické, diferencované a smíšené. Clo valorické je určité procento z fakturované částky zboží, clo specifické je již dána pevná částka fyzickou jednotkou. Clo diferencované, je buď sazba v procentech a odstupňována pro různé ceny stejného zboží, nebo sazba je stanovena za jednotku fyzické jednotky a odstupňována podle cen zboží. Clo smíšené je kombinací valorického a specifického cla a snaží se zabránit vlivu kolísání cen na domácí ceny na trhu. Dále se clo dělá podle stupně regulace na autonomní clo a smluvní clo. Autonomní clo nastává, pokud země, se kterou chceme obchodovat, nemá žádné smluvní závazky. Smluvní clo je když se dvě nebo více zemí dohodne o vzájemném poskytování celních výhod. Další dělení cel, je podle směru pohybu, mezí které patří clo dovozní, vývozní a tranzitní. Clo dovozní se využívá zejména u vyspělejších zemí a to z důvodu ochrany. Clo vývozní se používá z finančního důvodu například jako zdroj příjmů do státní pokladny, nebo jako ochranný důvod aby podpořili vlastní výrobu a znesnadnili vývoz. Clo tranzitní jinými slovy průvozní znamená, když platba za zboží prochází přes území daného státu.(Fojtíková, 2009, stránky 25-28)

3.6.2 Netarifní nástroje

Mezi netarifní nástroje patří množstevní omezení, opatření státu v oblasti fiskální politiky a devizového režimu a technické překážky. Aplikace netarifních nástrojů představuje tzv. „šedou oblast“ při naplňování mnohostranné obchodní politiky ve WTO. Množstevní omezení probíhá

během vyhlašování dovozních kvót, pokud se tyto kvóty vyčerpají, je dovoz na domácí trh zakázán. Součástí opatření státu v oblasti fiskální politiky je devizová regulace, omezení transferu kapitálu, daňová politika, zavedení dovozních depozit atd. Technické překážky slouží k zvýšení nákladů, růstu dovozních cen a poklesu konkurenceschopnosti dovážených výrobků. (Fojtíková, 2009, stránky 30,31)

3.7 Charakteristiky vnějších ekonomických vztahů

Základním znakem ekonomiky je otevřenost a autarkie ekonomiky, otevřeno vyjadřuje sílu jejího zapojen do mezinárodních ekonomických vztahů a autarkie je výsledkem hospodářské politiky ekonomického celku zaměřeného na dosažení její nezávislost na okolní svět. (Cihelková, 2003, str. 8)

Zpravidla to jsou míra otevřenosti – podíl vývozních a dovozních toků na souhrnných agregátech ekonomické aktivity ekonomického subjektu (podíl vývozu nebo dovozu na HDP atd.), tvar otevřenosti – odraz struktury specializované výroby daného ekonomického celku, efektivita otevřenosti – stupeň zhodnocení činnosti určitého subjektu při zapojení do mezinárodní dělby práce. (Cihelková, 2003, str. 9)

3.8 World Trade Organization

Světová obchodní organizace je instituce zabývající se pravidly obchodních vztahů mezi členskými státy. Podporuje rozvoj mnohostranného mezinárodního obchodního systému v rámci světové ekonomiky a členské státy této instituce se podílejí na celosvětovém obchodu zhruba v 90 %. WTO vychází z dohod, dojednaných v rámci GATT a tyto dohody vytváří právní základ pro pravidla mezinárodního obchodu. Mezi povinnosti WTO patří dohlížet a podporovat splnění těchto dohod, působí jako fórum pro jednání o obchodních pravidlech a řeší případné spory členských států.

Hlavním cílem WTO je dosažení plné liberalizace vztahů v mezinárodním obchodě a vybudovat univerzální mezinárodní právní systém, který by dohlížel na plnění pravidel a principů, kterým se členské státy upsaly.

WTO je instituce založena na několik principech, mezi které patří obchod bez diskriminace, který je zajišťován principem doložky nejvyšších dohod a národní zacházení. Uvolňování ochodu, ke kterému dochází postupně, předvídatelnost, spravedlivá hospodářská soutěž, které

lze dosáhnout pomocí odstranění praktik, které ji narušují a rozvojový princip.

Nejvyšším rozhodovacím orgánem je ministerská konference. Schází se jednou za dva roky a setkávají se zde ministři obchodu a průmyslu všech členských států. Pravomoc ministerské konference je rozhodovat o záležitostech kterékoliv z multimateriálních smluv. Na rozhodování se podílí celá členská základna nalezením shody, a pokud není možné nalezení shody, tak lze použít rozhodnutí hlasováním. Do organizační struktury WTO patří také Generální rada, která se skládá z vyslanců a vedoucích delegací při ženevské úřadovně a řídí organizaci v době konferenci ministrů.

Generální radě jsou podřízeny tři pracovní orgány, obchod se zbožím, se službami a obchodní aspekty práv k duševnímu vlastnictví. (Svatoš, 2009, stránky 60-62)

3.8.1 Dohody v rámci WTO

Všechny dohody v rámci WTO jsou mnohostranné a závazné pro všechny členy instituce, v současné době je již uzavřeno zhruba 60 dohod. Mezi nejznámější patří:

- GATT – dohoda týkající se zboží a je to všeobecná dohoda o clech a obchodu, ve WTO zastřešuje multilaterální dohody o obchodu se zbožím, zejména obsahuje dohody zaměřené na vylučování obchodních překážek jako je například dumping (cenové pobízení) nebo různé formy subvencí (finanční podpora)

- GATS – všeobecná dohoda týkající se služeb a obchodu, zahrnuje i přílohu, která definuje režim pro oblasti týkající se liberalizace dopravy, telekomunikace a finančních služeb

- TRIPS – dohoda o duševním vlastnictví, stanovuje pravidla pro vymahatelná práva k duševnímu vlastnictví v oblasti patentů, autorských práv nebo obchodních značek. (Svatoš, 2009, str. 64)

3.9 Vnější ekonomické vztahy České republiky

Vnější ekonomické vztahy jsou pro naši ekonomiku rozhodujícím aspektem. Podle KOF, který hodnotil míru globalizace v roce 2007 ve 122 zemích, skončila ČR na 8. místě ve světě. Podle IFS se vývoz zboží a služeb podílel na HDP 78 % (11691 USD na obyvatele) a dovoz 74% a obrat v roce 2007 přesáhl 137% celkové hodnoty HDP. (Svatoš, 2009, str. 98)

3.9.1 Zahraniční obchod ČR se zbožím

Již v historii česká republika patřila i přes svou velikost mezi ekonomicky a průmyslově vyspělé země světa. Po roce 1918, kdy byla vyhlášena nezávislost státu, bylo Československo zařazeno mezi 20 nejvyspělejších zemí světa. V období druhé světové války se domácí ekonomika orientovala především na trhy západních zemí a po válce bylo zařazeno do sovětského bloku zemí (RVHP) tudíž, více jak 70 % exportů bylo určeno do zemí v tomto bloku a celá ekonomika byla postaveny na tzv. pětiletkách (pětiletý plán).

Tabulka 3 – Vývoj vybraných ukazatelů českého zahraničního obchodu

Rok	HDP (%)			Obrat – index (%)		Export – index (%)	
	Obrat	Import	Export	bazický	řetězový	bazický	řetězový
1999	90	47	44	100	-	-	
2000	108	57	51	126	26	23	28
2001	113	59	54	141	12	13	12
2002	105	54	51	137	-3	-1	-4
2003	109	56	53	149	9	9	9
2004	123	62	61	184	23	2	21
2005	124	61	63	197	7	8	5
2006	131	65	66	226	15	15	15
2007	137	67	69	258	14	15	13
Průměr	-	-	-	-	13	14	12

Zdroj: (Svatoš, 2009, str. 99)

Jak vidíme v tabulce 3, hodnota zahraničního obchodu ČR stále roste. Od roku 1993 se zvýšila skoro trojnásobně, a to i když hodnota obchodu se zeměmi EU, které patří mezi naše nejvýznamnější obchodní partnery, vzrostla o 300%.

3.9.2 Komoditní struktura zahraničního obchodu ČR

Komoditní struktura jak československého, tak i českého vývozu byla velmi široká, z čehož vyplývá, že byla nedostatečná specializace české výroby. Zajímavé je, že ČR patří mezi největší evropské vývozce elektrické energie a bylo by žádoucí, kdyby si tuto pozici udržela. Hlavní podíl na hodnotě zahraničněobchodní směně, tvoří převážně stroje a dopravní prostředky, průmyslové výrobky a i palivo. V současnosti na českém zahraničním obchodě dominuje obchod s produkty, které mají různou míru přidané hodnoty.

Z hlediska bilance obchodu v rámci jednotlivých segmentů má ČR pozitivní bilanci v případě obchodu se stroji a dopravními prostředky, oproti obchodu s palivy a surovinami nebo

agrárními a potravinářskými produkty má dlouhodobě zápornou bilanci. (Svatoš, 2009, stránky 100,101)

3.9.3 Zahraniční obchod ČR se službami

Hodnota služeb v zahraničním obchodě se neustále zvyšuje. V letech 1993-2007 vzrostla téměř čtyřikrát, což dokazuje vyšší dynamiku růstu než u obchodu se zbožím, který však tvoří většinu hodnoty českého zahraničního obchodu. (Svatoš, 2009, str. 104)

Tabulka 4 – Zahraniční obchod ČR se službami (v mil. CZK)

	Export	**Import**	**Obrat**	**Saldo**
2001	265 655,7	207 670,8	473 326,5	57 984,9
2002	228 356,3	206 505,5	434 861,8	21 850,8
2003	219 151,1	205 914,4	425 065,5	13 236,7
2004	248 433,1	235 960,6	484 393,7	12 472,5
2005	257 998,4	238 586,6	496 858,0	19 411,8
2006	300 370,9	265 798,1	566 169,0	34 572,8

Zdroj: (Svatoš, 2009, str. 104)

4 PRAKTICKÁ ČÁST

V praktické části je využito různých statistických metod, jako je analýza časových řad k porovnání vývoje českého zahraničního obchodu se zeměmi evropské unie a s celým světem. Změny vývoje zahraničního obchodu jsou sledovány i u zemí BRICS a ostatních významných obchodních partnerů, poté jsou vybrány některé země, u nichž jsou sledovány změny vývozu a dovozu České republiky. Další využitou analýzou v práci je korelační analýza k porovnání závislostí vybraných 3 zemí, mezi které patří Německo, Rusko a Čína.

4.1 Export a import České republiky

Tato kapitola zachycuje celkový export a import České republiky do světa v letech 2000 – 2008.

Tabulka 5 Česká zahraniční obchod a obchodní bilance (mld. Kč), 2000-2008

Rok	Export - pouze EU	Import - pouze EU	Bilance	Export – celý svět	Import – celý svět	Bilance
2000	972	934	38	1 121	1 242	-121
2001	1 107	1 036	71	1 268	1 386	-118
2002	1 084	963	121	1 255	1 326	-71
2003	1 205	1 036	169	1 371	1 441	-70
2004	1 510	1 266	244	1 723	1 749	-26
2005	1 607	1 311	296	1 869	1 830	39
2006	1 848	1 490	358	2 145	2 105	40
2007	2 126	1 695	431	2 479	2 391	88
2008	2 119	1 614	505	2 474	2 406	68

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

V tabulce 5 je znázorněn export a import do EU a do celého světa, bilance v letech 2000 – 2008. Ve většině případů export převyšoval import, proto je bilance i u většiny případů kladná. U světové bilance občas převyšoval import, proto jsou čísla záporné. Podle tabulky lze vidět, že bilance zahraničního obchodu s EU, má větší hodnoty, než bilance se světem. Tudíž, i když jsou hodnoty u světového exportu a importu vyšší, je pro nás výhodnější obchod se státy EU, protože více vyvážíme a méně dovážíme.

Graf 1 Český import a export (mld. Kč) do celého světa v letech 2000-2008

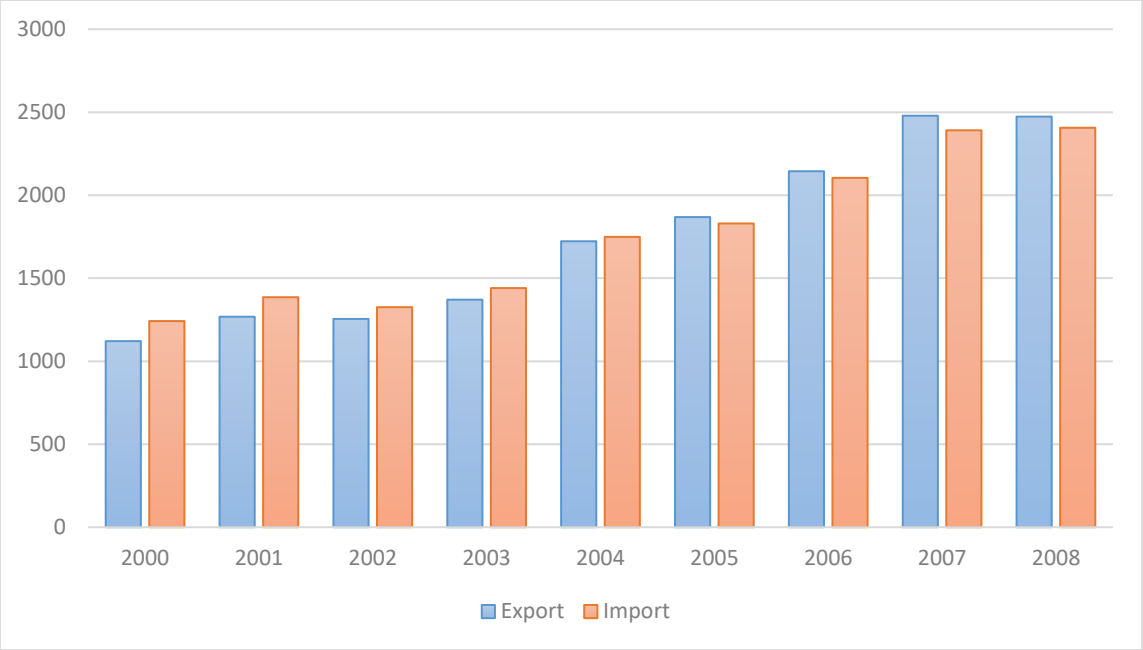

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

V roce 2000 celkový export České republiky byl 1121 mld. Kč a v roce 2008 činil už téměř 2500 mld. Kč. V rozmezí 8 let, je celkový nárůst o 123 %. Import v roce 2000 činil 1124 mld. Kč, byl nepatrně vyšší než export v tomto roce. V roce 2008 byl 2406 mld. Kč. Celkový nárůst importu během 8 let, byl až o 114,1 %. Dle grafu můžeme vidět, že celkově export i import od roku 2004, velmi stoupl. Příčinnou může být vývoj ekonomiky, nebo také vstup ČR do Evropské unie, tudíž vznik nových příležitostí. V dřívějších letech převažoval import, ale kolem roku 2004, se stav změnil a začal převažovat export.

Graf 2 Český export a import do zemí EU v letech

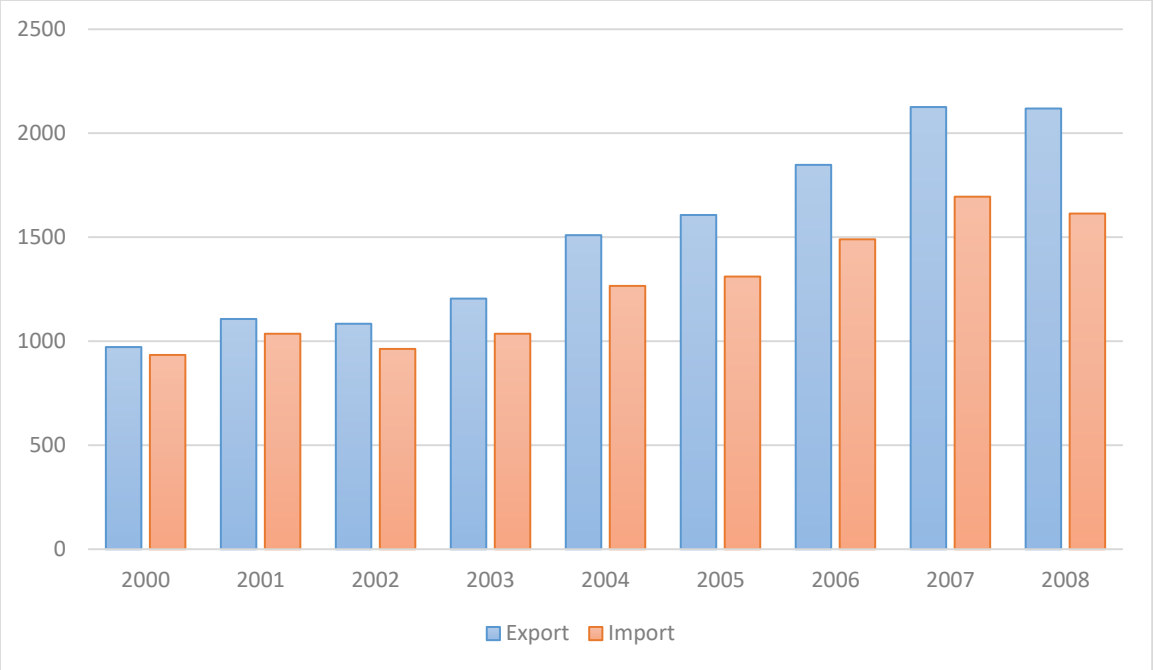

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

V tomto grafu je znázorněn export a import pouze do zemí Evropské unie. Hodnota exportu v roce 2000 činila 972 mld. Kč a za 8 let vzrostla o 118 % na hodnotu 2 119 mld. Kč. Import do EU byl o něco nižší po většinu analyzovaných let než export. Jeho hodnota v roce 2000 byla 934 mld. Kč a po 8 letech 1614 mld. Kč. Import po 8 letech narost o 72,8 %

4.2 Komoditní struktura zahraničního obchodu ČR

Často používanou veličinou pro výzkum zahraničního obchodu je jeho komoditní struktura. Skládá se do několika sekcí, v zahraničním obchodě se používá rozdělení SITC 0-9 (vysvětlené v následující podkapitole), které se dělí na 10 hlavních sekcí a ty se dále dělí na různě divize. Divize se dále dělí na skupiny a skupiny na podskupiny, v kterých až najdeme jednotlivé druhy zboží.

4.2.1 Třídy SITC

0 Potraviny a živá zvířata
1 Nápoje a tabák
2 Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv
3 Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály
4 Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky
5 Chemikálie a příbuzné výrobky jinde neuvedené
6 Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu
7 Stroje a dopravní prostředky
8 Průmyslové spotřební zboží
9 Komodity a předměty obchodu jinde nezatříděné

Zdroj: Český statistický úřad

4.2.2 Export a import jednotlivých komodit

Graf 3 Export a import rozdělen podle SITC v letech 2003-2005

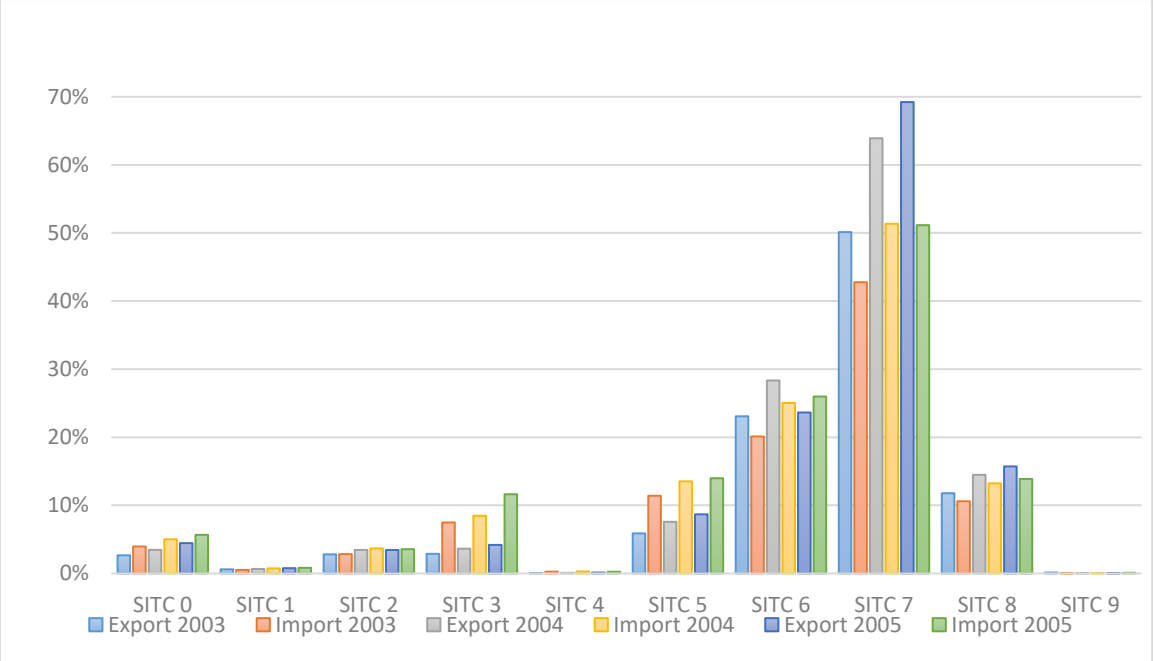

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní výpočty a zpracování

Českému importu a exportu s dost velkým náskokem vládne sekce SITC 7, do které patří automobily, motory, stroje apod. Sekce má zastoupení na exportu v rozhraní mezi 50-70 % v letech 2003-2005 což je téměř o 50 % více než u druhé nejvíce vyvážené sekce. Nejvýše byla

sekce v roce 2005, rok po vstupu ČR do EU. Import této sekce se pohybuje mezi 40-50 %. Druhou nejvýznamnější sekcí je SITC 6. Na českém exportu má zastoupení mezi 20-30 % a importu 20-25 %. Naopak nejméně zastoupené sekce v českém dovozu a vývozu jsou SITC 4, živočišné a rostlinné oleje a SICT 9, ostatní komodity. Celkový vývoz v letech 2003-2005 byl 4 926 173 mil. Kč, kdežto dovoz 5 079 782 mil. Kč.

4.3 Teritoriální struktura

V této kapitole je zpracována teritoriálně-komoditní struktura ZO České republiky s významnými obchodními partnery. Zaměřujeme se především na Evropskou unii a země BRICS, protože to jsou její největší obchodní partneři.

4.3.1 Evropská unie

Nejvýznamnější obchodní partner pro Českou republiku je Evropská unie. Členství ČR v EU přináší výhodu například obchodování mezi členy EU bez tarifních i netarifních přirážek, mezi které patří například cla, kvóty a normy.

Graf 4 Podíl EU na celkovém českém exportu a importu v % v letech 2000-2008

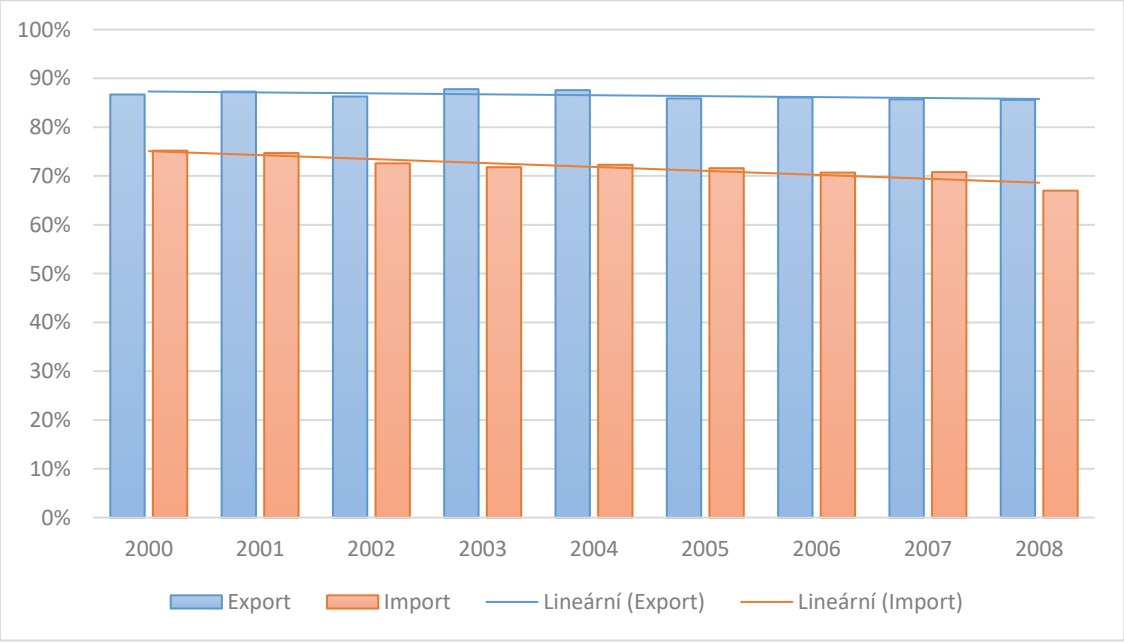

Podíl EU na celkovém obratu zahraničního obchodu ČR relativně klesá. Od roku 2000 do roku 2008 klesl o 2 %, podíl importu klesl o 8,2 %. Klesající podíl je pozitivním jevem z důvodu diference rizika.

Na následujícím grafu je znázorněno, do kterých zemí ČR exportuje nejvíce. Viz graf 5.

Graf 5 Podíly na českém exportu jednotlivých zemí Evropské unie v roce 2004

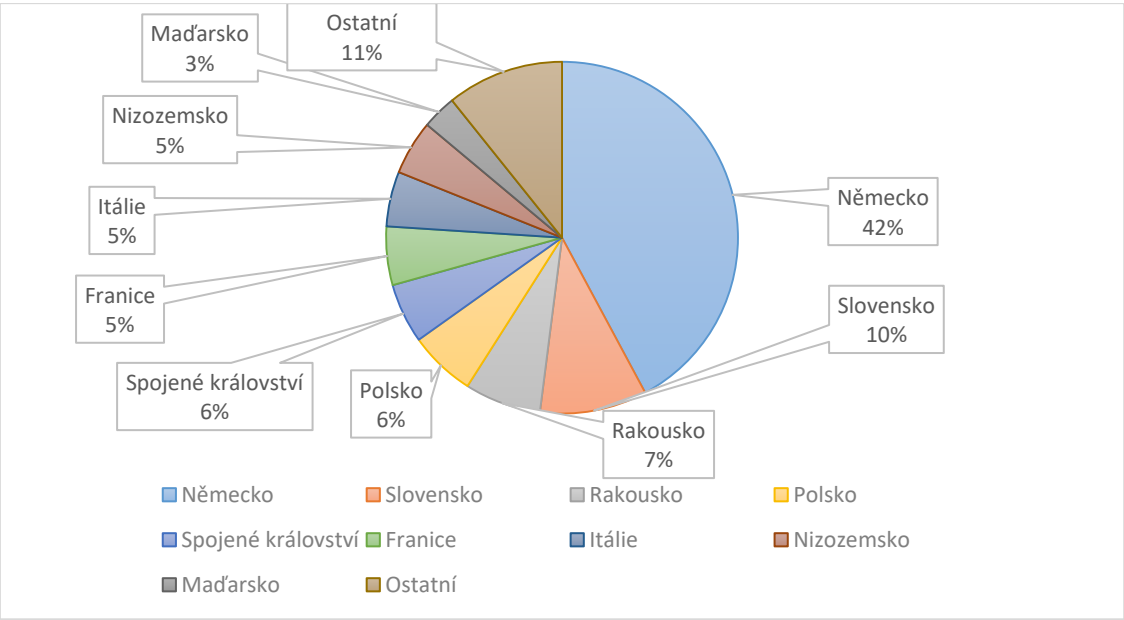

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Hodnota exportu v roce 2004 činila 1 508 mld. Kč. Nejvyšší podíl mělo Německo s hodnotou 623 mld. Kč a 42 % podílem. Další významnými zeměmi, kam Česko nejvíce exportuje, patří všechny zbylé sousední země. Slovensko s 10 % podílem a hodnotou 145 mld. Kč, Rakousko 7% podílem a 103 mld. hodnotou a Polsko s 6 % podílem a hodnotou 90 mld. Kč. Naopak mezi nejméně důležité exportéry patří Estonsko, Kypr a Malta, které společně netvoří ani 1 %.

Graf 6 Podíly na českém importu jednotlivých zemí Evropské unie v roce 2004

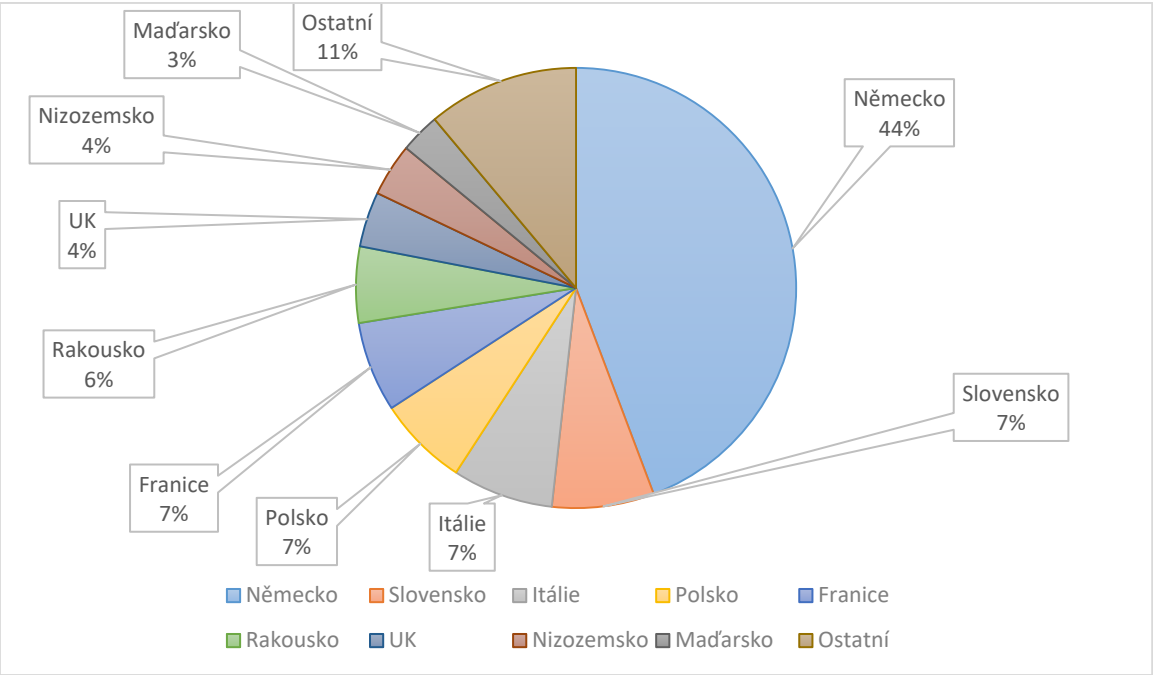

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Hodnota importu v roce 2004 byla 1 478 mld. Kč, stejně jako u exportu převažuje import do Německa s 44 % podílem a hodnotou 554 mld. Kč. Další nejdůležitější importéři jsou Slovensko se 7,5 % podílem a hodnotou 94 mld. Kč, Itálie s podílem 7,4 % a hodnotou 93 mld. Kč a Polsko s 6,6 % a hodnotou 83 mld. Kč. Mezi nejméně důležité importéry patří například Lotyšsko, Kypr a Malta.

4.3.2 Země BRICS

Dalšími velice významnými obchodními partnery jsou země BRICS. Mezi země BRICS patří Brazílie, Čína, Indie, Jihoafrická republika a Rusko. V těchto zemích žije 40 % celkové populace. V následující tabulce se ukáže, jak jsou země BRICS významné pro Českou republiku v exportu.

Tabulka 6 Český export ze zeměmi BRICS (v mil. Kč)

Země	Rok 1999		Rok 2014		Tempo růstu za 15 let
	Hodnota	Podíl	Hodnota	Podíl	
Brazílie	1 059	5,7 %	7 974	4,3 %	653 %
Čína	2 025	11 %	42 344	22,7 %	1 992 %
Indie	1 865	10 %	12 282	6,6 %	558 %
JAR	438	2,3 %	10 794	5,8 %	2 363 %
Rusko	13 186	71 %	113 020	60,6 %	757 %

Celkem	18 573		186 414		904 %

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní výpočty, vlastní zpracování

Tempo růstu je míra dynamiky časové řady porovnávající hodnotu ukazatele v daném časovém období s hodnotou bezprostředně předcházející, využívá se forma poměrného čísla. (www.penize.cz)

V tabulce 6, jsou data využita z let 1999 a 2014. Nadpis podíl, vysvětluje podíl na celkovém českém exportu do zemí BRICS. Nejvyšší tempo růstu podle tabulky má Jihoafrická republika, jejíž export během 15 let vzrostl o 2 363 %. Druhou zemí je Čína, export za 15 let vzrostl o 1 992 %. I když se tyto čísla zdají vysoká, vzhledem k jejich velikosti a potencionálu, jsou tyto hodnoty exportu velmi nízké. Celkový hodnota exportu v roce 1999 zemí BRICS činila 18 573 mil. Kč, kdežto hodnota exportu do celkového světa byla 909 mld. Kč. Hodnota celkového exportu zemi BRICS, měla pouze 2 % podíl v roce 1999 na celkovém exportu ČR. V roce 2014 hodnota celkového exportu vzrostla o 904 %. V roce 2014, měli země BRICS podíl na celkovém exportu ČR 5 %.

Tabulka 7 Český import se zeměmi BRICS (mil. Kč)

Země	Rok 1999		Rok 2014		Tempo růstu za 15 let
	Hodnota	Podíl	Hodnota	Podíl	
Brazílie	2 784	3,75 %	6 356	1,23 %	128 %
Čína	1 927	26,35 %	359 449	67,77 %	1 471 %
Indie	2 640	3,55 %	14 410	2,80 %	446 %
JAR	997	1,35 %	5 608	1,1 %	462 %
Rusko	48 146	65 %	129 350	25,1 %	169 %
Celkem	78 093		515 174		595 %

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní výpočty, vlastní zpracování

Stejně jako u exportu, jsem využila dat z roku 1999 a 2014. Podle čísel můžeme vidět, že import je téměř třikrát vyšší než hodnota exportu. Nejvyšší zásluhou na importu má Čína, jejíž podíl se během 15 let, zvýšil o 1 471 %. Druhým státem s nejvyšším tempem růstu je Jihoafrická republika, která svůj import za 15 let zvýšila o 462 %. Celkový import zemí BRICS v roce 1999 byl 78 mld. Kč a podíl na celkovém importu ČR byl 12 %. Import v roce 2014 vzrostl o 595 % na hodnotu 515 mld. Kč a podíl na celkovém importu měli země BRICS 16 %.

4.3.3 Ostatní významní partneři pro ZO

V této kapitole je rozebrán zahraniční obchod s ostatními zeměmi, které nepatří ani do Evropské unie ani do zemí BRICS. Do těchto zemí, patří například Spojené státy americké,

Jižní Korea nebo Japonsko. V následující tabulce jsem si vybrala 10 zemí z ostatních významných partnerů a porovnala jejich export z ČR v roce 1999 a 2014.

Tabulka 8 Český export do ostatních zemí (mil. Kč)

Země	Rok 1999	Rok 2014	Tempo růstu za 15 let
USA	21 497	81 063	277 %
Švýcarsko	12 348	56 308	356 %
Turecko	2 311	44 582	1 829 %
Japonsko	2 590	21 172	717 %
Ukrajina	4 077	20 562	404 %
SAE	2 795	16 508	490 %
Norsko	3 511	16 171	361 %
Izrael	1 679	13 702	716 %
Mexiko	691	13 266	1 819 %
Korea	566	12 487	2 105 %

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

První místo zaujímá USA, i když její export za 15 let vzrost pouze o 277 %, což je nejméně v tabulce 8. Druhé místo patří Švýcarsku, tempo růstu taky patřilo mezi nižší hodnoty. Nejvyšší nárůst exportu za 15 let měla Korea o 2 100 %, poté Mexiko a Turecko, jejichž nárůst byl o 1 800 %.

Tabulka 9 Český import z ostatních zemí (mil. Kč)

Země	Rok 1999	Rok 2014	Tempo růstu za 15 let
USA	38 496	72 299	101 %
Japonsko	19 647	51 572	162 %
Švýcarsko	17 517	31 572	78 %
Ukrajina	5 988	23 818	298 %
Norsko	5 886	14 445	145 %
Korea	5 486	64 397	1 074 %
Turecko	3 261	27 270	736 %
Izrael	1 914	5 926	210 %
Mexiko	1 084	10 785	895 %
SAE	184	1 641	793 %

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

V tabulce 9, patří první místo USA stejně jako je to u exportu. Jeho tempo růstu za 15 let patří zase mezi nejnižší z vybraných států. Na druhém místě je Japonsko, zde nastala změna od exportní tabulky, kde na druhém místě bylo Švýcarsko. Jeho tempo růstu, se ale moc neliší od tempa růstu USA. Nejvyšší růst zaznamenala Korea, kde byl nárůst až téměř o 1100 % a Mexiko s nárůstem o 900 %. Úplně nejnižší tempo růstu mělo Švýcarsko s téměř 80 %.

4.4 Struktura ZO ČR s vybranými státy

V následující kapitole jsou znázorněny struktury exportu a importu různých vybraných států v roce 2014. Mezi analyzované státy bylo vybráno Německo, jako nejvýznamnější obchodní partner z našich sousedících zemí, Rusko a Čína, protože jsou rozlohově největšími obchodními partnery.

4.4.1 Německo

Na následujícím grafu je zobrazeno, které zboží podle tříd SITC se nejvíce exportovalo do Německa roku 2014.

Graf 7 Komoditní struktura exportu do Německa v roce 2014

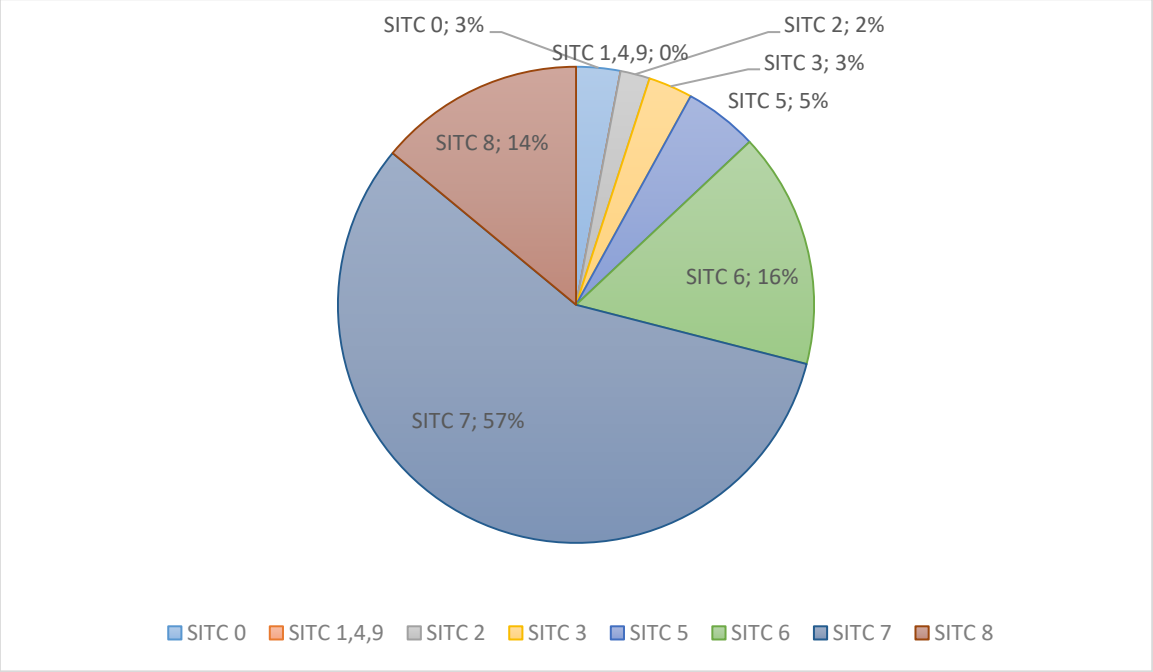

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Export do Německa v roce 2014 z 57 % tvořila sekce SITC 7 (dopravní prostředky). Druhou významnou sekcí je SITC 6 (tržní výrobky), jejíž hodnota tvoří 16 %. Naopak nejmenší podíl na exportu mají SITC 1 (potraviny a živá zvířata), SITC 4 (živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky) a SITC 9 (ostatní komodity). Dohromady tvoří pouze 1 %, celkové komoditní struktury exportu do Německa.

Graf 8 Komoditní struktura importu z Německa v roce 2014

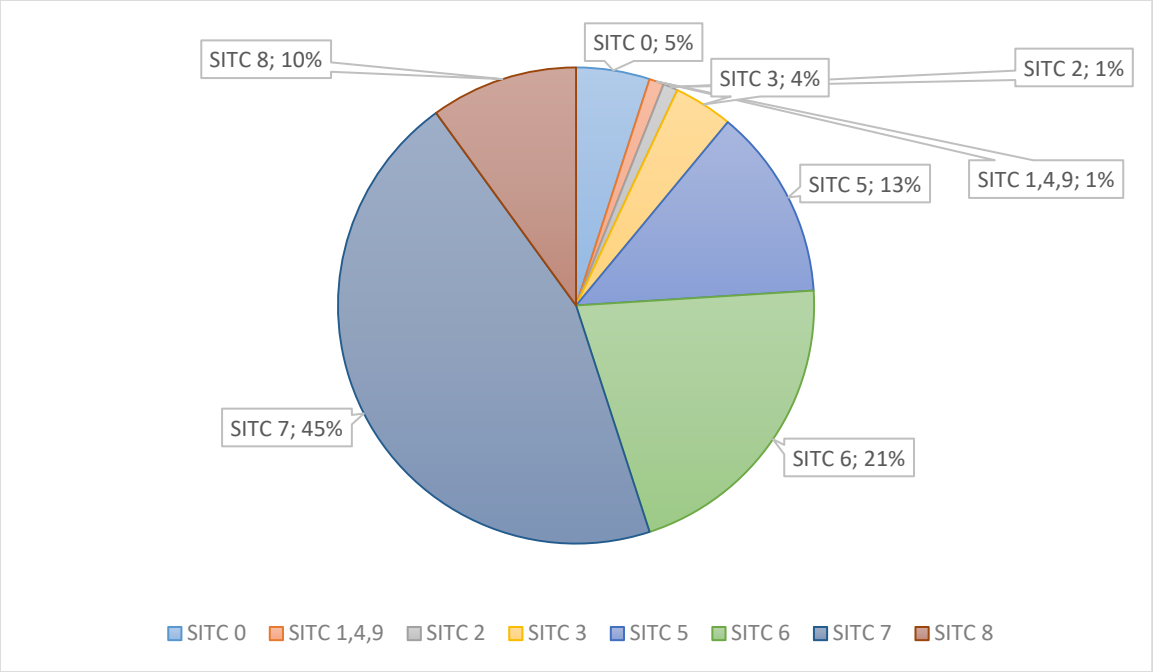

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Stejně jako u exportu, převažuje u Německého importu do Česka třída SITC 7, s podílem 45 %, hodnota je o něco nižší než u exportu. Druhou nejvýznamnější sekcí je stejně jako u exportu SITC 6 s podílem 21 % a sekce s nejnižším podílem jsou stejně jako u exportu SITC 1, 4 a 9, které mají dohromady 1 % podíl.

4.4.2 Čína

Další analyzovanou zemí je Čína, která se řadí do zemí BRICS, přesto že nepatří do Evropské unie, je naším druhým nejvýznamnějším importérem.

Graf 9 Komoditní struktura exportu z Číny v roce 2014

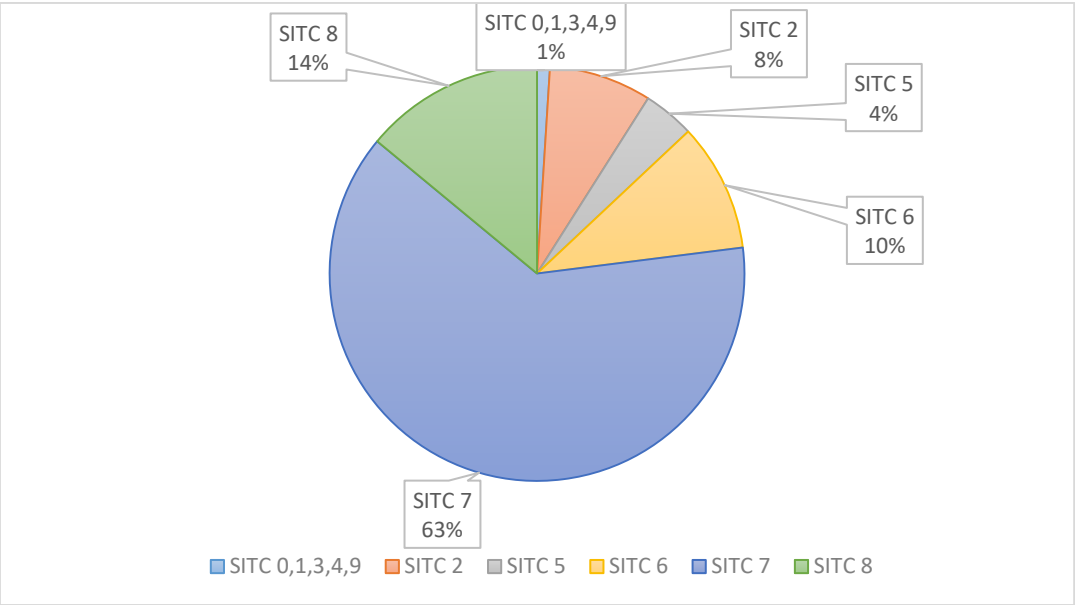

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Celkový export v roce 2014 činil 42,4 mld. Kč, import 359,3 mld. Kč. Dle grafu nejvyšším podílem exportu má sekce 7 s podílem 63 % a hodnotou 26,8 mld. Kč, což je i většinový podíl. Následující sekcí je SITC 8 s podílem 14 %. Na opačném konci se nachází sekce 0, 1, 3, 4 a 9, jejichž podíl dohromady tvoří pouze 1 %.

Na následujícím grafu jsou zobrazeny podíly zboží, které jsou dováženy z Číny.

Graf 10 Komoditní struktura importu z Číny v roce 2014

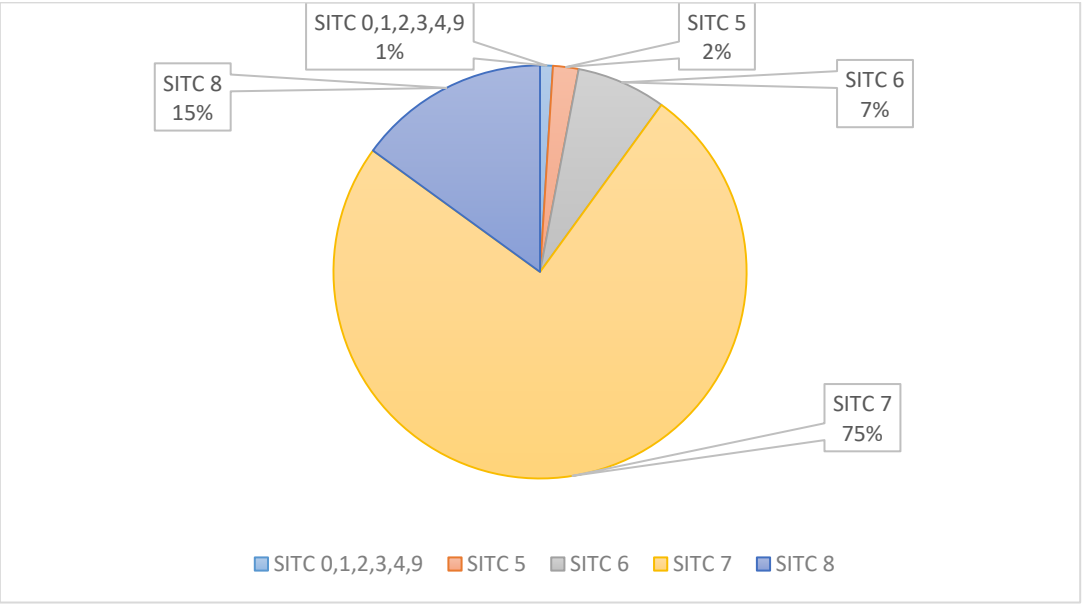

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Nápodobně jako exportu, dominuje i v importu sekce 7 s podílem 75 % a hodnotou 270 mld. Kč. Oproti exportu je tato hodnota 10 krát vyšší. Druhou nejvýznamnější hodnotou je SITC 8, s podílem 15 %, jeho hodnota je 1/5 hodnoty sekce 7. Nejméně významné sekce jsou 0, 1, 2, 3, 4 a 9, jejichž podíl tvoří 1 % importu.

4.4.3 Rusko

V následující kapitole je předmětem zkoumání Rusko v roce 2014, kdy český export do Ruska činil 113 mld. Kč a import 129 mld. Kč. Na celkovém obratu zahraničního obchodu má podíl 3,6 %. Na následujícím grafu, je znázorněna struktura exportu do Ruska podle jednotlivých sekcí.

Graf 11 Komoditní struktura exportu do Ruska v roce 2014

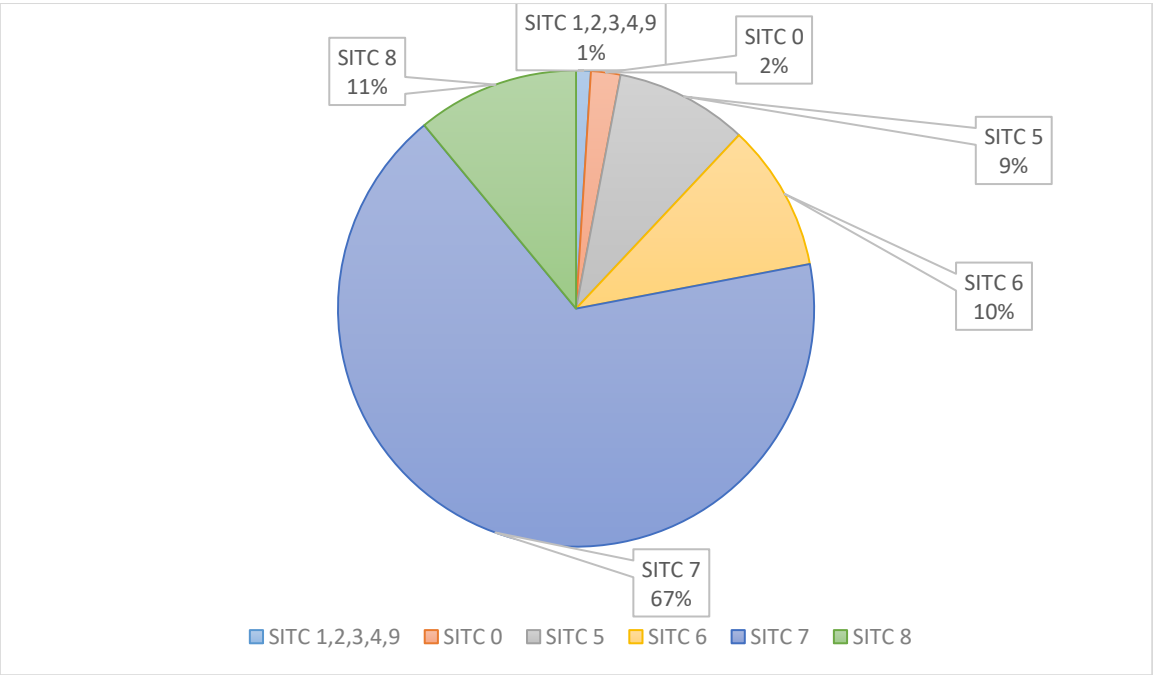

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Hlavní zastoupení v exportu do Ruska tvoří sekce SITC 7 s podílem 67 % a hodnotou 75,6 mld. Kč. Další významnou secí je SITC 8 a SITC 6, obě se pohybují kolem 11%. Naopak nejmenší zastoupení tvoří sekce SITC 1, 2, 3, 4 a 9, dohromady tvoří 1 % celkového exportu do Ruska.

Graf 12 Komoditní struktura importu z Ruska v roce 2014

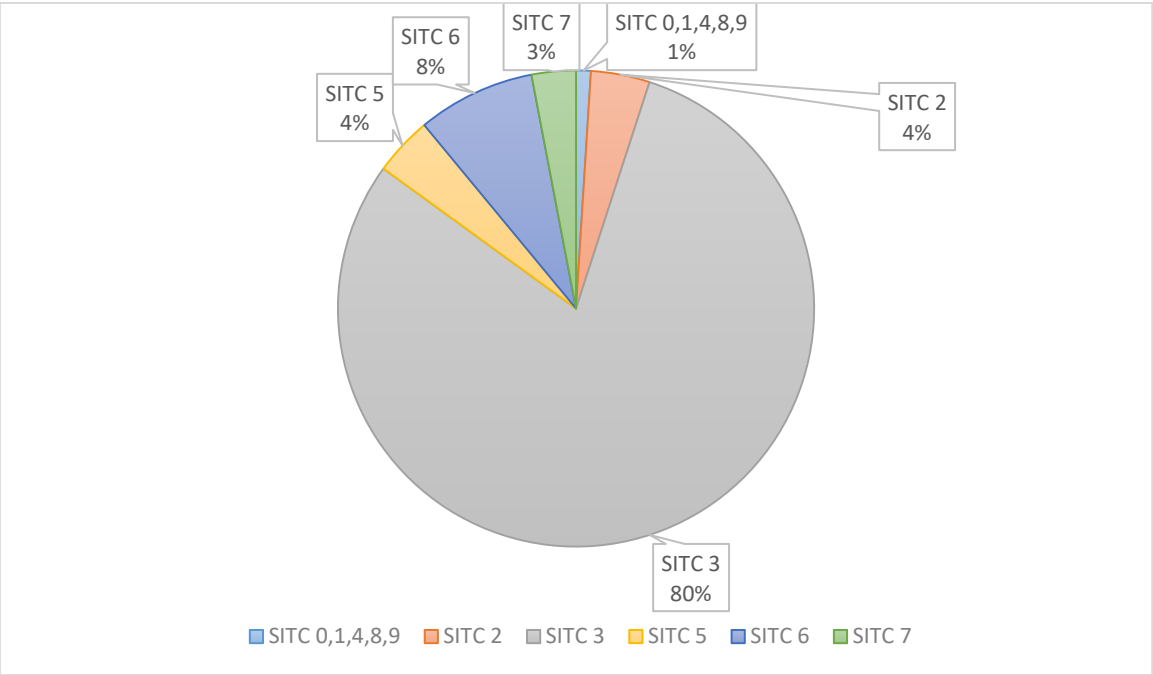

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní upracování

Na rozdíl od ostatních vybraných států, u importu z Ruska převažuje sekce SITC 3 (minerální paliva), kam patří např. ropa a zemní plyn. Podíl této sekce sahá až k 80 % a jeho absolutní hodnota je 103,5 mld. Kč. Druhou nejvýznamnější sekcí je SITC 6 s podílem 8 % a hodnotou 10 mld. Kč. Nejnižší podíly na importu z Ruska mají SIRC 0, 1, 4, 8 a 9.

4.5 Korelační analýza

V následující kapitole je pomoci korelační analýzy vypočítána závislost exportu a importu vybraných států. Vybrané státy jsou stejné jako v předchozích kapitolách, Německo, Čína a Rusko.

Tabulka 10 Celkový export ČR do vybraných států (mil. Kč), v letech 2004-2012

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
DE	623 099	628 530	684 974	762 341	759 662	694 482	819 245	927 060	966 190
RU	24 172	33 646	42 589	57 608	67 559	49 618	67 337	92 648	118 025
Čína	6 988	7 154	8 992	14 046	13 168	15 853	23 179	29 517	32 712

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

V tabulce 10, je znázorněn celkový export do Německa, Číny a Ruska, v rozmezí let 2004 až 2012. Pomocí této tabulky a korelační analýzy, zjistíme závislosti mezi exporty do těchto států.

Tabulka 11 Korelační matice exportu ČR do vybraných států

	Čína	Německo	Rusko
Čína	1	0,967838969	0,942806874
Německo	0,967838969	1	0,978146484
Rusko	0,942806874	0,978146484	1

Zdroj: Vlastní zpracování pomocí funkce correl v Excelu

V tabulce 11 lze vidět, že vysoká přímá závislost je u všech 3 státu. Nejvyšší má Německo s Ruskem. Závislost těchto států vypovídá o tom, že pokud poroste export do Německa, s největší pravděpodobností poroste i export do Ruska.

Tabulka 12 Celkový import ČR z vybraných států (mil. Kč), v letech 2004-2012

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
DE	554 336	550 495	599 422	671 186	643 328	528 649	613 698	689 590	699 619
RU	70 908	104 598	126 174	114 049	154 841	102 604	130 121	142 960	154 900
Čína	90 990	94 102	128 177	185 697	212 543	199 939	295 799	334 528	306 552

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

V tabulce 12 lze vidět celkový import z vybraných států do ČR, dle kterého dále pomocí korelační analýzy, zjistíme závislost mezi těmito státy.

Tabulka 13 Korelační matice import ČR z vybraných států

	Čína	Německo	Rusko
Čína	1	-0,342164868	0,732357181
Německo	-0,342164868	1	-0,051594628
Rusko	0,732357181	-0,051594628	1

Zdroj: Vlastní zpracování pomocí funkce correl v Excelu

Podle hodnot importu v tabulce 13, lze říci, že vysokou přímo ani nepřímou závislost nevykazuje ani jeden ze států. Největší přímou závislost má Čína s Ruskem, tudíž pokud poroste import z Číny, poroste s největší pravděpodobností i v Rusku. Největší nepřímou závislost má Čína s Německem, i když tato hodnota není příliš vysoká, tak pokud poroste import z Číny, s největší pravděpodobností, bude klesat import z Německa.

4.6 SWOT Analýza

Silné stránky	Slabé stránky
▪ Tradiční výrobci ▪ Cestovní ruch ▪ Velice silný export strojů a dopravních prostředků ▪ Geografická poloha – střed Evropy	▪ Korupce ▪ Zánik průmyslových odvětví ▪ Špatný stav dopravních sítí
Příležitosti	**Hrozby**
▪ Zvýšení kvality dopravních sítí ▪ Další spolupráce s EU ▪ Blízkost vyspělých států	▪ Prohloubení korupce ▪ Zánik tradičních výrobců, nebo průmyslových odvětví ▪ Ekonomická krize ▪ Geografická poloha

Zdroj: Vlastní zpracování

Mezi silné stránky jsem zařadila tradiční výrobce, kteří vyrábějí například porcelán, sklo, nebo Pardubický perník. Mezi velké tradiční výrobce patří též Škoda auto nebo Baťa a jeho obuvnictví, ale Česká republika je asi nejvíce známá výrobou kvalitního piva. Další silnou stránkou je cestovní ruch, protože Česká republika může nabídnout spoustu krásných památek, mezi které patří například Pražský hrad, Moravský kras, Národní muzeum atd. Geografická poloha je také dosti silnou stránkou, z důvodu, že Česká republika je zhruba uprostřed Evropské unie.

Naopak slabou stránkou je korupce, jedná se převážně o politickou korupci. Další slabou stránkou jsou zániky některých průmyslových odvětví, což je způsobováno navyšováním cen nájmů a mladá generace, již nejeví takový zájem o učňovské obory, jak tomu bylo dříve. Špatný stav dopravních sítí, je další slabou stránkou. Sice se stát snaží stavět nové silnice a obchvaty pro nákladní vozy, aby ulehčili dodavatelům lepší průjezdnost státem, ale nestaví se v takovém množství.

Mezi příležitostí jsem vybrala již zmiňované zlepšení dopravních sítí, rozšíření silnic a dálnic, nebo oprava již stávajících, to by mělo zvýšit počet přeprav přes Českou republiku. Příležitostí také může být další budoucí spolupráce s EU. Mezi to můžeme zahrnout i čerpání evropských fondů, které mohou zlepšit ekonomiku České republiky. Blízkost větších vyspělých států, je pro nás příležitostí, protože můžeme s nimi navázat větší spolupráce, obchody a tím zlepšovat ekonomiku a zahraniční obchod ČR.

Mezi hrozby jsem zahrnula prohlubování korupce, nejvíce se jedná o politickou korupci, která není prospěšná pro ekonomiku státu. Tím že má někdo peníze a může si zaplatit nějakého politika, aby mu bylo vyhověno, určitě není dobré pro stát. Velkou hrozbou je ekonomická krize, která může zapříčinit zdražování, zániky podniků a tím i navazující zvýšení nezaměstnanosti. Stejně jako příležitostí, může být naše geografická poloha i hrozbou, protože nemáme žádné moře a tudíž nemůžeme využívat rozsáhle lodní dopravu a přepravu, což by v budoucnosti mohlo spíše uškodit ekonomice ČR.

5 ZÁVĚR

Pro Českou republiku je zahraniční obchod velice významný. Díky grafům, je možné vidět, že celkově export i import postupem času rostli, tudíž můžeme říct, že vstup České republiky do EU, nijak neuškodilo, ba naopak otevřelo spoustu nových možností k obchodování mezi dalšími státy a bez různých poplatků a cel.

Dle analýzy komoditní struktury zahraničního obchodu ČR, lze vidět, že nejvýznamnější položkou je SITC 7 (dopravní prostředky) a následující, s ne tak velkým podílem je SITC 6 (Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu).

Nejen Evropská unie, ale i země BRICS, mají v dlouhodobém horizontu obrovský potencionál pro český export. Obchodní bilance s Čínou je aktuálně vysoce pasivní, proto je velmi důležité pronikání i na neevropské trhy.

Mezi zeměmi, které nepatří ani do EU ani do BRICS, jsou nejdůležitějšími obchodními partnery pro český export USA, Švýcarsko, Turecko, Japonsko a Ukrajina.

Díky podrobnější analýze komoditní struktury vybraných zemí, lze vidět že, se převážně exportuje sekce SITC 7, která u většiny exportu dosahuje mezi 57-67 %, u importu je tato sekce dominantní jen u Německa a Číny, kde se hodnoty pohybuji mezi 45-75 %. Z Ruska je nejvíce dovážena sekce SITC 3, kde se převážně jedná o palivo.

Pomocí korelační analýzy jsme zjistili závislost dovozu a vývozu vybraných zemí. Nejvyšší přímou závislost u exportu vykazuje Německo s Ruskem, to nám říká, že pokud poroste, export u Německa s nejvyšší pravděpodobností poroste i export u Ruska. U importu není závislost tak vysoká, ale nejvyšší závislost vykazují Čína s Ruskem, tudíž když poroste import z Ruska, nejspíš poroste i import z Číny.

Pomocí SWOT analýzy, jsme zjistila silné a slabé stránky, příležitostí a hrozby státu. Z této analýzy vychází napovrch to, že bychom se jako stát měli pokusit o omezování korupce, jedná se o korupci převážně z politické strany, zlepšit a opravit silniční sítě, což povede k lepší přepravě zboží nejen do České republiky, ale i mezi různými státy. Stát by se měl pokusit zvýšit zájem mladých generací o technické obory, aby mladí lidé nechtěli pouze studovat vysoké škole a řemesla neupadala. Pokud by totiž pracovalo stále méně lidi v řemeslné výrobě, mohli by zanikat další tradiční výrobci, a tak by Česká republika mohla přijít o důležitou část svého vývozu.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knižní publikace

CIHELKOVÁ, Eva, 2003. *Vnější ekonomické vztahy Evropské unie*. První vydání. Praha. C. H. Beck. 709 s. ISBN 80-7179-804-5.

FOJTÍKOVÁ, Lenka, 2009. *Zahraničně obchodní politika ČR, historie a současnost (1945-2008).* První vydání. Praha. C. H. Beck. 246 s. ISBN 978-80-7400-128-4.

GALOČÍK, Svatopluk a František Louša, 2017. *DPH a účtování, přeprava, dovoz, vývoz, služby.* Sedmé vydání. Praha. Grada Publishing. 168 s. ISBN 978-80-247-5838-1.

HOLMAN, Robert, 2016. *Ekonomie*. Šesté vydání. Praha. C. H. Beck. 692 s. ISBN 978-80-7400-278-6.

JANÁČKOVÁ, Stanislava a kolektiv autorů, 2016. *Masová migrace, záchrana, nebo zkáza Evropy?*. První vydání. Praha. Institut Václava Klause. 221 s. ISBN 978-80-7542-007-7.

KALÍNSKÁ, Emílie, 2010. *Mezinárodní obchod v 21. století*. První vydání. Praha. Grada. 232s. ISBN 978-80-247-3396-8.

KISEĽÁKOVÁ, Dana a Miroslava ŠOLTÉS, 2017. *Modely řízení finanční výkonnosti v teorii a praxi malých a středních podniků.* První vydání. Praha. Grada Publishing. 192 s. ISBN 978-80-271-0680-6.

TAHAL, Radek a kolektiv autorů, 2017. *Marketingový výzkum: postupy, metody, trendy.* První vydání. Praha. Grada Publishing. 264 s. ISBN 978-80-271-0206-8.

SEDLÁČKOVÁ, Helena a Karel BUCHTA, 2006. *Strategická analýza*. Druhé přepracované a doplněné vydání. Praha. C. H. Beck. 121 s. ISBN 80-717-9367-1.

STRIELOWSKI, Wadim, 2012. *Migration in the Czech Republick and Slovakia.* První vydání. Prague. Charles University in Prague, Faculty of Social Sciences. 220 s. ISBN 978-808-7404-157.

SVATOŠ, Miroslav a kolektiv, 2009. *Zahraniční obchod teorie a praxe.* První vydání. Praha. Grada. 368 s. ISBN 978-80-247-2708-0.

ŠTĚDROŇ, Bohumír, 2012. *Prognostické metody a jejich aplikace*. První vydání. Praha. C. H. Beck. 224 s. ISBN 978-80-7179-174-4.

ŠTĚRBOVÁ, Ludmila, 2013. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století.* První vydání. Praha. Grada. 368 s. ISBN 978-80-247-4694-4.

Internetové zdroje

CZECHTRADE, © 1997-2019. Čína: Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR. Businessinfo.cz [online]. 24. 08. 2018. [cit. 2019-04-14]. Dostupné z: https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/cina-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr-19054.html

CZECHTRADE, © 1997-2019. Německo: Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR. Businessinfo.cz [online]. 24. 10. 2018. [cit. 2019-04-14]. Dostupné z: https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/nemecko-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr-19044.html

CZECHTRADE, © 1997-2019. Polsko: Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR. Businessinfo.cz [online]. 21. 08. 2018. [cit. 2019-04-14]. Dostupné z https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/polsko-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr-19064.html

CZECHTRADE, © 1997-2019. Rakousko: Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR. Businessinfo.cz [online]. 22. 06. 2018[cit. 2019-04-14]. Dostupné z https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/rakousko-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr-19140.html

CZECHTRADE, © 1997-2019. Rusko: Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR. Businessinfo.cz [online]. 08. 04. 2019. [cit. 2019-04-14]. Dostupné z https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/rusko-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr-19086.html

CZECHTRADE, © 1997-2019. Slovensko: Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR. Businessinfo.cz [online]. 25. 02. 2019. [cit. 2019-04-14]. Dostupné z https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/slovensko-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr-17586.html

EUROPA, © 2019. Základní informace o EU. Europa.eu [online]. [cit. 2019-04-14]. Dostupné z https://europa.eu/european-union/about-eu_cs

PENÍZE.CZ, © 2000 – 2019. Co je Tempo růstu. Penize.cz [online]. [cit. 2019-04-18]. Dostupné z https://www.penize.cz/slovnik/tempo-rustu

BRICS, © 2015 – 2017. JOINT SITE OF MINISTRIES OF FOREIGN AFFAIRS OF BRICS MEMBER STATES. Archive.org [online]. [cit. 2019-04-18]. Dostupné z https://web.archive.org/web/20170322122341/http://infobrics.org/

7 SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ A GRAFŮ

Tabulka 1 – Kurzovní lístek České spořitelny ke dni 14. 1. 2019 16
Tabulka 2 – Vybrané celní charakteristiky 21
Tabulka 3 – Vývoj vybraných ukazatelů českého zahraničního obchodu 24
Tabulka 4 – Zahraniční obchod ČR se službami (v mil. CZK) 25
Tabulka 5 Česká zahraniční obchod a obchodní bilance (mld. Kč), 2000-2008 26
Tabulka 6 Český export ze zeměmi BRICS (v mil. Kč) 32
Tabulka 7 Český import se zeměmi BRICS (mil. Kč) 33
Tabulka 8 Český export do ostatních zemí (mil. Kč) 34
Tabulka 9 Český import z ostatních zemí (mil. Kč) 34
Tabulka 10 Celkový export ČR do vybraných států (mil. Kč), v letech 2004-2012 39
Tabulka 11 Korelační matice exportu ČR do vybraných států 40
Tabulka 12 Celkový import ČR z vybraných států (mil. Kč), v letech 2004-2012 40
Tabulka 13 Korelační matice import ČR z vybraných států 40

Obrázek 1 Příklady bodových grafů 10
Obrázek 2 Poptávka a nabídka na měnovém trhu 17

Graf 1 Český import a export (mld. Kč) do celého světa v letech 2000-2008 27
Graf 2 Český export a import do zemí EU v letech 28
Graf 3 Export a import rozdělen podle SITC v letech 2003-2005 29
Graf 4 Podíl EU na celkovém českém exportu a importu v % v letech 2000-2008 30
Graf 5 Podíly na českém exportu jednotlivých zemí Evropské unie v roce 2004 31
Graf 6 Podíly na českém importu jednotlivých zemí Evropské unie v roce 2004 32
Graf 7 Komoditní struktura exportu do Německa v roce 2014 35
Graf 8 Komoditní struktura importu z Německa v roce 2014 36
Graf 9 Komoditní struktura exportu z Číny v roce 2014 37
Graf 10 Komoditní struktura importu z Číny v roce 2014 37
Graf 11 Komoditní struktura exportu do Ruska v roce 2014 38
Graf 12 Komoditní struktura importu z Ruska v roce 2014 39

8 SEZNAM ZKRATEK

- ČR Česká republika
- DE Německo
- EU Evropská unie
- GATT General Agreement in Tariffs and Services, Všeobecná dohoda o clech a obchodu
- GATS General Agreement on Tariffs and Services, Všeobecná dohoda o clech a obchodu se službami
- HDP Hrubý domácí produkt
- JAR Jihoafrická republika
- RU Rusko
- SITC Standard International Trade Classification, Standardní mezinárodní klasifikace obchodu
- TRIPS Trade Related Aspect of Intellectual Property Rights, Dohoda o obchodních aspektech práv duševního vlastnictví
- USA Spojené státy americké
- WTO World Trade Organization, Světová obchodní organizace